

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 17-18 listopada 2013 roku na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów I stopnia realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej o profilu ogólnoakademickim na Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA
- prof. dr hab. Tadeusz Kufel – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Edyta Prociak – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie na kierunku *finanse i rachunkowość* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1.1)

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia w specjalnościach nauki o rodzinie, handel zagraniczny, integracja europejska, amerykanistyka, zarządzanie, marketing oraz administracja publiczna na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145-3/EKo/00 z dnia 3 stycznia 2000 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych w Krakowskiej Szkole Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Na mocy decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lutego 2009 r. otrzymała nazwę w jej aktualnym brzmieniu tj. Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego z siedzibą w Krakowie.

Uprawnienia do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku studiów na poziomie studiów pierwszego stopnia Uczelnia otrzymała decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 23 lipca 2010 r. (nr DNS-WUN-6022-8545-3?SH/10).

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Założyciela Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Strategia Uczelni została zatwierdzona – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – Uchwałą Senatu z dnia 7 stycznia 2012 r. w sprawie przyjęcia dokumentu strategii rozwoju uczelni pn. „Strategia Rozwoju Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego na lata 2011 – 2015” uaktualniona Uchwałą Senatu z dnia 25 września 2013 r. w sprawie przyjęcia zmian w dokumencie strategii rozwoju uczelni, obejmujący lata 2013 – 2015. W dokumentach tych przyjęto również misję Uczelni.

Natomiast na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej opracowano strategię Wydziału, która została przyjęta Uchwałą Rady Wydziału Nr 17/I/12/13 w dniu 29 stycznia 2013 r. w dokumencie pn. „Strategia rozwoju Wydziału Zarządzania i Komunikacji Krakowskiej Akademii Frycza Modrzewskiego na lata 2012 – 2015”.

Uchwały Statutu w sprawie strategii zostały podjęte już po decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie utworzenia kierunku *finanse i rachunkowość*.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu i Rady Wydziału wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Kierunek finanse i rachunkowość to jeden z najmłodszych kierunków Uczelni, który został utworzony w roku akademickim 2010/2011 a pierwsi jego absolwenci opuścili mury uczelni w czerwcu 2013 roku. Kierunek w pełni wpisuje się w misję Uczelni, która deklaruje, iż: „Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego jest uczelnią przyjazną studentom, realizującą polityczne, gospodarcze i edukacyjne cele podnoszenia poziomu intelektualnego młodego pokolenia i przygotowującą go do budowania własnej kariery zawodowej na miarę wyzwań i potrzeb współczesnego świata”. Kierunek finanse i rachunkowość jest bowiem odpowiedzią na zapotrzebowanie współczesnego życia gospodarczego oczekującego na absolwentów, których wiedza i umiejętności oraz kompetencje społeczne mogą służyć potrzebom przedsiębiorstw, instytucji i organizacji w zakresie finansów i rachunkowości. Kierunek *Finanse i rachunkowość* realizuje cele strategiczne określone w Strategii uczelni jak i Wydziału poprzez realizację działań edukacyjnych i naukowo-badawczych odpowiadających współczesnym wyzwaniom, zwłaszcza w sferze rozwoju ekonomicznego. Powołanie w roku 2010 tego kierunku realizuje jednocześnie jeden z podstawowych celów Uczelni jakim jest tworzenie nowych kierunków studiów poszerzających ofertę edukacyjną dostosowaną do oczekiwań rynku pracy z jednej strony i młodzieży-kandydatów na studia z drugiej strony. Trzeba też wspomnieć, że program kształcenia został opracowany w oparciu o doświadczenia dydaktyczne na specjalności *Rachunkowość i podatki* funkcjonującej na kierunku *Zarządzanie* do 2010 roku, która w wyniku zaleceń PKA stanowiła podstawę dla utworzenia kierunku *Finanse i rachunkowość*. Kierunek ten wychodzi naprzeciw oczekiwaniom młodzieży, dążącej do zdobycia wiedzy i umiejętności cenionych na rynku pracy a przydatnych do zajmowania stanowisk finansowo-księgowych w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych oraz w podmiotach sektora finansów publicznych.

Kierunek finanse i rachunkowość wpisuje się też w strategię Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej, która za podstawowe cele strategiczne stawia sobie „zbudowanie mocnej pozycji dydaktycznej oraz naukowej w krakowskim, polskim i międzynarodowym

środowisku naukowym a także zbudowanie dobrych relacji z otoczeniem, zwłaszcza z interesariuszami zewnętrznymi, czyli instytucjami reprezentującymi rynek pracy dla absolwentów z zakresu finansów i rachunkowości”. Pozycję tę w krakowskim środowisku naukowym niewątpliwie wyznacza grupa samodzielnych nauczycieli akademickich realizująca zajęcia na tym kierunku.

Koncepcja kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość o profilu ogólnoakademickim osadzona została w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinach: finanse, ekonomia, nauki o zarządzaniu. Program kształcenia z kolei proponuje obok treści kształcenia z zakresu dziedziny nauk ekonomicznych zagadnienia dotyczące prawa w tym prawa podatkowego oraz nasycenie wiedzy ekonomicznej elementami matematyki, matematyki finansowej, statystyki, ekonometrii. Koncepcja kształcenia uwzględnia moduły w zakresie nauk podstawowych przybliżających wiedzę teoretyczną z podstaw ekonomii i finansów. W celu zdobycia przez studentów zakładanych umiejętności prowadzenie niektórych zajęć powierza się nauczycielom posiadającym praktykę zawodową w szczególności w zakresie rachunkowości. W trakcie opracowywania koncepcji kształcenia wzięto pod uwagę Międzynarodowe Standardy Edukacyjne, Międzynarodowe Wytyczne Edukacyjne dla Zawodowych Księgowych oraz wymogi stawiane przy ubieganiu się o państwowy Certyfikat Księgowego do zawodowego świadczenia usług z zakresu prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Koncepcja kształcenia kierunku finanse i rachunkowość przewiduje dwie ścieżki kształcenia. Jedna, oferująca specjalność *Rachunkowość i podatki*, kładzie szczególny nacisk na zdobycie przez studentów umiejętności praktycznych i kompetencji w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych z uwzględnieniem prawa podatkowego. Druga ścieżka kształcenia to kształcenie kierunkowe bez specjalności. Została ona skonstruowana w sposób zapewniający pokrycie wszystkich kierunkowych efektów kształcenia efektami modułowymi zawartymi w przedmiotach obligatoryjnych. Student może wybierać przedmioty obieralne również z puli przedmiotów oferowanych na kierunku *Zarządzanie* ale zorientowanych na wykorzystania finansów i rachunkowości w procesach zarządczych przedsiębiorstw i instytucji finansowych. Ważnym elementem strategii Uczelni i Wydziału jest reagowanie procesu dydaktycznego na zmiany zachodzące na rynku pracy. Cel ten realizowany jest na kierunku finanse i rachunkowość poprzez wprowadzanie treści kształcenia uwzględniających opinie przedstawicieli pracodawców. W planach rozwoju kierunku *Finanse i rachunkowość* przewidziano uruchomienie specjalności Zarządzanie finansami, rozwijanie badań naukowych w zakresie rachunkowości i finansów.

1.2)

Koncepcja kształcenia kierunku *finanse i rachunkowość* w tym program studiów i efekty kształcenia były konsultowane przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Zarówno Rada Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej jak i Senat Uczelni, a więc społeczność akademicka, aktywnie uczestniczyli w opiniowaniu i zatwierdzaniu programu kształcenia jak i efektów kształcenia wizytowanego kierunku (Uchwała Senatu z dnia 11 kwietnia 2012). Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej współpracuje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Do opracowania programu studiów uwzględniającego zasady Krajowych Ram Kwalifikacji włączono interesariuszy m.in.: właścicieli biur rachunkowych, kancelarii prawnopodatkowych, księgowych, zarządzających jednostkami różnych wielkości i branż w tym: Capgemini Oddział w Krakowie, Grodzki Urząd Pracy, Can Pack SA. Przeprowadzono wśród 51 podmiotów gospodarczych badania ankietowe (przedstawiono je do wglądu zespołowi oceniającemu), w których proszono o wskazanie wagi dla poszczególnych efektów kształcenia jak i proponowanych przedmiotów kształcenia. Wskazania przedstawicieli rynku pracy były cenną wskazówką dla ostatecznego

katalogu efektów kształcenia. Wskazywali oni na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na opanowanie przez studentów potrzebnych umiejętności: wykorzystywania narzędzi finansów i rachunkowości w podejmowaniu decyzji zarządczych oraz analizowania działalności jednostek gospodarczych i ich sytuacji finansowej

Do koncepcji kształcenia wprowadzono szereg sugestii programowych wynikających z nawiązanej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. I tak: wprowadzono dwa nowe przedmioty o charakterze praktycznym, prowadzone przez właściciela kancelarii podatkowej. Są to: „Etyka w rachunkowości” oraz „Organizacja usług z zakresu rachunkowości”. W ramach tych przedmiotów studenci doskonalą umiejętności wymagane przez przyszłych pracodawców. Od roku akademickiego 2013/2014 zgodnie z sugestią wewnętrzną i zewnętrzną interesariuszy w koncepcji kształcenia wprowadza się elementy internacjonalizacji jak np. przedmiot *Język angielski dla rachunkowości i finansów*.

Niektóre jednostki gospodarcze, w tym biura rachunkowe w Krakowie, z którymi nawiązano kontakty w czasie prac nad opracowywaniem programu kształcenia, wyraziły chęć podjęcia bliższej współpracy poprzez uczestnictwo w Radzie Programowej kierunku. Powołana na Wydziale Rada Programowa w swoim składzie zawiera przedstawicieli korporacji finansowych, Urzędu Pracy oraz biur rachunkowych.

Studenci wizytowanego kierunku częściowo włączają się w prace nad kształtowaniem koncepcji kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość. Są obecni podczas posiedzeń Rady Wydziału i tam zajmują stanowisko podczas głosowań. Właściwy organ Samorządu Studentów opiniuje program i plan studiów. Ponadto przy kształtowaniu koncepcji kształcenia brana jest pod uwagę opinia studentów wyrażona w ankietach ewaluacyjnych. Studenci kierunku finanse i rachunkowość nie angażują się w prace nad koncepcją kształcenia z własnego wyboru, jednakże Władze wydziału skutecznie stopniowo aktywizują studentów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia kierunku finanse i rachunkowość wykazuje spójność z misją uczelni, strategią Wydziału i Uczelni poprzez oferowanie specjalności uwzględniających oczekiwania rynku pracy i kandydatów na studia.

1.2) W budowaniu koncepcji kształcenia bierze udział kadra akademicka, studenci poprzez udział w gremiach współpracujących na rzecz budowania i doskonalenia jakości kształcenia a także Rada Programowa w której biorą udział przedstawiciele pracodawców.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Kształcenie na kierunku *Finanse i rachunkowość* na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej w Krakowskiej Akademii im. Frycza-Modrzewskiego w Krakowie prowadzone jest na studiach pierwszego stopnia w ramach profilu ogólnoakademickiego.

Uczelnia traktuje kierunek *Finanse i rachunkowość* jako kierunek interdyscyplinarny. Wyrazem tego jest przypisanie przyjętych dla niego efektów kształcenia do następujących dyscyplin naukowych: finansów, ekonomii, nauk o zarządzaniu oraz wspomagającej

dyscypliny nauk prawnych. Kształcenie na tym kierunku jest dodatkowo wspomagane przez korzystanie z pokrewnych dyscyplin naukowych z zakresu obszaru nauk ścisłych, takich jak: matematyka i informatyka. Podejście takie odpowiada celowi kształcenia przyjętemu dla kierunku studiów, który zakłada przekazywanie studentom szerokiej wiedzy teoretycznej i kształtowanie umiejętności praktycznych w zakresie finansów i rachunkowości, uzupełnionych o znajomość zagadnień prawnych. Kształcenie we wskazanym zakresie pozwala na poznawanie przez studentów procesów i zjawisk społeczno-ekonomicznych zachodzących w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych i w innych jednostkach organizacyjnych, w szczególności należących do sektora publicznego, a także w otoczeniu ekonomiczno-prawno-społecznym w kraju i w skali międzynarodowej. Z punktu widzenia kształcenia w zakresie finansów i rachunkowości istotne jest także przekazywanie wiedzy i wyrabianie umiejętności z zakresu matematyki i informatyki. Cele kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość* ujęte w programie kształcenia zostały określone w sposób prawidłowy. Pozwalają one na kompletne i merytorycznie poprawne opisanie na odpowiednim poziomie ogólności struktury kwalifikacji absolwenta z punktu widzenia jego wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość* zostały przyjęte Uchwałą Senatu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego z dnia 11 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalenia efektów kształcenia dla niektórych kierunków studiów oraz poziomów i profili kształcenia. Wprowadziła ona 47 kierunkowych efektów kształcenia. W zakresie wiedzy przyjęto dla ocenianego kierunku studiów 20 efektów, w zakresie umiejętności 15, a w zakresie kompetencji społecznych 12. Dla każdego z efektów kierunkowych w zakresie wiedzy wskazano odniesienia do od 1 do 3 efektów obszarowych, dla efektów kierunkowych w zakresie umiejętności w większości przypadków wskazano powiązanie z jednym efektem obszarowym, w sporadycznie z dwoma, natomiast efekty kierunkowe w zakresie umiejętności społecznych zostały powiązane w mniej więcej równych częściach z jednym bądź dwoma efektami obszarowymi. Przyporządkowania te należy uznać za prawidłowe. Efekty kształcenia są identyczne dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Zostały one opracowane w układzie wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych.

Sylwetka absolwenta dla kierunku *finanse i rachunkowość* dla wygasającego cyklu kształcenia jest zgodna ze standardami kształcenia.

Uczelnia opracowała dla ocenianego kierunku studiów matrycę efektów kształcenia. Określa ona powiązania grup efektów przedmiotowych - modułowych z kierunkowymi efektami kształcenia. Wyodrębniono moduły: Finanse (12 przedmiotów), Rachunkowość (14), Prawo (8), Przedmioty ilościowe (7), Analiza (7), Ekonomia (4), Humanistyka (3), Seminarium. Należy wskazać, że Uczelnia odniosła niektóre z efektów obszarowych do kilku efektów kierunkowych. Z drugiej strony niektóre z efektów kierunkowych znajdują pokrycie w kilku efektach obszarowych. Takie podejście jest wyrazem twórczego potraktowania efektów obszarowych określonych opracowanych dla obszaru nauk społecznych i opracowanie autorskiego zestawu efektów kształcenia odpowiadającego przyjętej w Uczelni koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Analiza zależności występujących pomiędzy efektami kierunkowymi opracowanymi przez Uczelnię, obszarowymi efektami kształcenia dla obszaru nauk społecznych oraz ich powiązanie z poszczególnymi efektami przedmiotowymi wskazuje, że przyporządkowania zostały dokonane w sposób prawidłowy. Stwierdzenie to odnosi się także do modułów kształcenia.

Analiza zależności wynikających z matrycy pokrycia efektów kierunkowych wskazuje, że każdy efekt obszarowy został powiązany z różną liczbą efektów kierunkowych – od jednego do pięciu. Liczba wszystkich powiązań pomiędzy efektami kierunkowymi a obszarowymi wynosi 60, przy czym 45% tych powiązań dotyczy efektów z zakresu wiedzy,

27 % efektów z zakresu umiejętności a 28 % efektów odnosi się do kompetencji społecznych. Taki rozkład powiązań pomiędzy efektami kierunkowymi i obszarowymi wskazuje jednoznacznie na akademicki charakter profilu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Największa liczba powiązań pomiędzy efektami kierunkowymi i obszarowymi w zakresie wiedzy dotyczy zasad funkcjonowania, norm prawnych, etycznych i organizacyjnych kształtujących struktury różnych podmiotów i instytucji sektora finansów publicznych oraz systematyzujących wiedzę z zakresu ekonomii, prawa, finansów i rachunkowości. W zakresie umiejętności najwięcej powiązań pomiędzy efektami kierunkowymi i obszarowymi dotyczy zagadnień analizy przyczyn i przebiegu procesów i zjawisk społeczno-ekonomicznych w zakresie finansów i rachunkowości. Natomiast w zakresie kompetencji społecznych najwięcej efektów kierunkowych znalazło odniesienia do efektu obszarowego dotyczącego identyfikacji i rozstrzygnięć problemów związanych z wykonywaniem obowiązków zawodowych przez służby finansów i księgowości. Następnie należy wskazać, że każdy efekt kierunkowy jest pokryty przez przynajmniej kilka efektów modułowych. Moduły kształcenia uzupełniają się wzajemnie realizując różne efekty kierunkowe. W takim układzie można stwierdzić, że na kierunku *Finanse i rachunkowość* zapewniona jest realizacja wszystkich przyjętych efektów kierunkowych poprzez realizację efektów modułowych. Wyrażna jest przy tym przewaga efektów modułowych obejmujących zakres finansów i rachunkowości. Pozostałe moduły pełnią funkcję uzupełniającą w kształtowaniu ogólnej sylwetki absolwenta studiów ocenianego kierunku..

Szczegółowe efekty kształcenia, określone w Uczelni jako modułowe, zawarte są w kartach przedmiotów. Dla poszczególnych przedmiotów sformułowano od jednego do kilku efektów szczegółowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zdarzają się jednak efekty niekompletne. Na przykład dla przedmiotu *Finanse przedsiębiorstw* przyjęto jedynie dwa efekty szczegółowe w zakresie wiedzy i kompetencji społecznych. Tymczasem dla tego przedmiotu niewątpliwie szczególne znaczenie posiada nabycie umiejętności w zakresie zastosowania określonych technik i instrumentów finansowania przedsiębiorstw. Analiza szczegółowych efektów kształcenia wskazuje, że są one w większości spójne z efektami specyficznymi przyjętymi dla ocenianego kierunku studiów.

Efekty kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku studiów realizowanego w ramach profilu ogólnoakademickiego odpowiadają wymaganiom nauki w ramach obszaru nauk społecznych, a w szczególności dziedzinie nauk ekonomicznych i dyscyplin naukowych ekonomii, finansów i nauk prawnych. Odzwierciedlają one w odpowiednim stopniu zagadnienia najnowszej wiedzy z zakresu tych dyscyplin i związanych z nią umiejętności wymaganych od absolwentów studiów wyższych.

Na podstawie powyższych ocen cząstkowych należy stwierdzić, że zakładane efekty kierunkowe i modułowe na kierunku *Finanse i rachunkowość* są możliwe do osiągnięcia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia określonych w poszczególnych przedmiotach. Uczelnia opracowała dla każdego efektu przedmiotu macierz jego realizacji. Jest ona zawarta w karcie przedmiotu. Dokument ten wskazuje odniesienie każdego z modułowych efektów kształcenia przyjętych dla danego przedmiotu do kierunkowych efektów kształcenia. Opracowano również efekty kształcenia dla praktyk zawodowych. Szczegółowe efekty kształcenia dla praktyk zawodowych zostały określone w karcie przedmiotu *Praktyka zawodowa*. Są to efekty kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Nie zostały one jednak ujęte w macierzy efektów kształcenia, chociaż praktyka zawodowa jest integralnym elementem procesu kształcenia. Wskazując odniesienie efektów modułowych do kierunkowych określono przy tym siłę powiązania efektu modułowego z poszczególnymi efektami specyficznymi przyjętymi dla kierunku studiów. Rozwiązanie takie zastosowane zostało w szczególności w odniesieniu do praktyk zawodowych ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów. Tak dokładne i

wielostronne określenie powiązań występujących pomiędzy efektami obszarowymi, celami i efektami kierunkowymi dla kierunku studiów i efektami szczegółowymi (modułowymi) pozwala, po przeprowadzonej analizie kart przedmiotów, na stwierdzenie, że zakładane efekty kierunkowe i modułowe na kierunku *Finanse i rachunkowość* są możliwe do osiągnięcia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia określonych w poszczególnych przedmiotach jak i praktykach zawodowych. Szczegółowe efekty kształcenia dla cyklu wygasającego-standardowego powiązane są spójnie również z sylwetką absolwenta.

Opracowane kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia odnoszące się do poszczególnych przedmiotów dostępne są w dziekanacie oraz na stronie internetowej Uczelni. Rozwiązanie takie zapewnia niezbędną dostępność do opisu efektów kształcenia dla zainteresowanych podmiotów.

2.2).

Kierunkowe i modułowe (szczegółowe efekty kształcenia zostały w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów sformułowane w sposób zrozumiały. Dla ich określenia przyjęto terminologię zgodną z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji. Kierunkowe efekty kształcenia przyjęte przez Uczelnię ujęte zostały w formie zestawień tabelarycznych porządkujących efekty w trzech grupach dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Możliwość sprawdzenia realizacji kierunkowych efektów kształcenia została wskazana w macierzy odniesienia efektów szczegółowych do efektów kierunkowych oraz obszarowych. Podstawowe znaczenie dla systemu sprawdzania efektów kształcenia mają opracowane przez Uczelnię macierze weryfikacji efektów szczegółowych zawarte w kartach przedmiotów. Na tej podstawie można stwierdzić, że efekty kształcenia zostały określone dla kierunku *Finanse i rachunkowość* w sposób zrozumiały dla odbiorców informacji i pozwalają na stworzenia przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym nie znali terminu „efekty kształcenia” i nie potrafili wskazać, czym one są. Pomimo, że Wydział stworzył możliwość uczestnictwa studentów w pracach nad programem kształcenia, studenci nie byli zainteresowani włączeniem się w te prace. W trakcie rozmowy z ekspertami PKA studenci wyrazili jednak opinię, że są w stanie wskazać, czego uczą się na poszczególnych zajęciach oraz jakie zdobywają kompetencje

2.3).

System weryfikacji efektów kształcenia opiera się na kompleksowych rozwiązaniach zawartych w Regulaminie studiów przyjętym Uchwałą Senatu Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego z dnia 10 września 2007 r. i zmienionym uchwałą Senatu Krakowskiej Akademii z dnia 25 marca 2009 r., uchwałą z dnia 24 lutego 2010 i uchwałą z dnia 11 kwietnia 2012 r. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów kształcenia. Rozumie się przez to w myśl Regulaminu wykazanie się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi określonymi dla każdego przedmiotu w programie studiów. Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia jest przeprowadzana w formie określonej w programie studiów. Są to egzaminy, zaliczenia pisemne itd. Regulamin określa liczbę egzaminów na maksymalnie 8 w semestrze i 14 w ciągu roku akademickiego. Uzyskanie wszystkich zaliczeń i zdanie egzaminów przewidzianych w planie studiów dla danego ich etapu (semestru, roku) jest warunkiem awansu na semestr/rok następny. Regulamin określa wymagania odnoszące się do obecności na zajęciach. Wskazuje również zasady awansu warunkowego w przypadku nie osiągnięcia efektów przewidzianych dla danego etapu studiów. Zawarte w Regulaminie studiów obowiązującym w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów warunki i zasady

weryfikacji efektów kształcenia są prawidłowe i odpowiadają powszechnie przyjętym w krajowym szkolnictwie wyższym.

Karty przedmiotów dla kierunku *Finanse i rachunkowość* określają sposoby zaliczenia przedmiotu i weryfikacji odnoszących się do niego efektów kształcenia. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia ujęte w formę zestawienia tabelarycznego zawierają wszystkie efekty kształcenia przewidziane dla danego przedmiotu z podaniem w jaki sposób każdy z nich jest weryfikowany. Określenia te są odpowiednio dokładne, gdyż wskazują odrębnie sposób weryfikacji efektów kierunkowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Sposób weryfikacji efektów kształcenia został określony także w odniesieniu do praktyk zawodowych oraz procesu dyplomowania.

Można zatem stwierdzić, że dla ocenianego kierunku studiów wprowadzono kompleksowy i spójny system weryfikacji efektów kształcenia obejmujący wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dla wszystkich przedmiotów oraz odnoszący się do wszystkich etapów procesu kształcenia.

Weryfikacja i ocena realizacji przez studentów efektów kształcenia odbywa się na wszystkich etapach procesu kształcenia. Odnosi się ona do poszczególnych przedmiotów, semestrów, lat studiów, a w szczególności przygotowania pracy dyplomowej i kończącego studia egzaminu dyplomowego.

Podstawowe znaczenie w ramach weryfikacji i oceny efektów kształcenia mają sprawdziany wiedzy i umiejętności przeprowadzane w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów. Kryteria i zasady ich zaliczania zostały określone w kartach przedmiotów (sylabusach). Przewidują one jako formy sprawdzania wiedzy i umiejętności nabywanych w procesie kształcenia w szczególności egzaminy, kolokwia, prezentacje, projekty, referaty, aktywność na zajęciach i udział w dyskusji. Analiza kart przedmiotów wskazuje, że sposoby sprawdzania wiedzy są odpowiednio dostosowane do charakteru poszczególnych przedmiotów. W kartach przedmiotów wskazano także jakim stopniem opanowania wiedzy i umiejętności musi wykazać się student dla uzyskania określonej oceny. Stosowana jest przy tym tradycyjna skala ocen od 2 do 5. Stosowane w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów procedury i sposoby weryfikacji efektów kształcenia są prawidłowe i pozwalają na ocenę stopnia ich realizacji.

W Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów stosowane były dwie formy egzaminu dyplomowego: z obowiązkiem przygotowania pracy dyplomowej i bez takiego obowiązku. W przypadku programu kształcenia realizowanego do roku akademickiego 2011/2012 nie przewidującego przygotowania pracy dyplomowej seminarium dyplomowe realizowane było w ostatnich dwóch semestrach studiów i poświęcone było przygotowaniu studentów do egzaminu dyplomowego. Egzamin odbywał się przed komisją złożoną z trzech nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Polegał on na udzieleniu odpowiedzi na dwa pytania losowane z listy przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych oraz odpowiedź na pytanie zadawane przez członka komisji egzaminacyjnej odnoszące się do opracowania pisemnego przygotowanego przez studenta. Ponadto studenci przygotowywali na seminarium dyplomowym prace projektowe na określony temat.

Program kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* obowiązujący od 1 października 2012 r. przewiduje obowiązek przygotowania pracy dyplomowej. Ogólne zasady związane z przygotowaniem pracy dyplomowej zawarte są w Regulaminie studiów. Przewidują one, że praca dyplomowa przygotowywana jest pod kierunkiem naukowym nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień doktora. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej brane są pod uwagę w szczególności zainteresowania naukowe studenta oraz możliwości kadrowe uczelni. Praca dyplomowa podlega ocenie przez promotora i recenzenta. Zasady szczegółowe odnoszące się do procesu dyplomowania zostały określone

Uchwałą Rady Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Nr 12/I/12/13 z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie przyjęcia Wytycznych przygotowania prac dyplomowych na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej. Zawierają one wymagania merytoryczne i formalne związane z pracami dyplomowymi.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i obejmuje sprawdzenie wiedzy nabytej w trakcie studiów oraz obronę pracy dyplomowej. Egzamin odbywa się przed komisją złożoną z dziekana bądź upoważnionego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym co najmniej doktora, promotora i recenzenta. W trakcie egzaminu student odpowiada na jedno pytanie z zakresu przedmiotów kierunkowych, jedno z zakresu specjalności i pytanie związane z tematyką pracy dyplomowej zadawane przez członka komisji egzaminacyjnej. Dwa pierwsze pytania są losowane z wykazu podawanego przez Uczelnię na stronie internetowej. Do ustalenia ostatecznego wyniku studiów stosowany jest algorytm przewidujący jej obliczenie jako średniej ważonej ocen z przebiegu studiów (waga 60 %), z egzaminu dyplomowego (20 %) oraz z pracy dyplomowej (20 %).

Stosowany w Uczelni system mierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach jest prawidłowy. Procedury i metody oceny są właściwe i dostosowane do charakteru poszczególnych przedmiotów. Proces dyplomowania oparty jest na prawidłowych rozwiązaniach.

Zasady oceny osiągnięć studentów sformułowane zostały w Regulaminie studiów oraz w kartach przedmiotów (sylabusach). Pozwala to na niezbędną standaryzację wymagań stosowanych w odniesieniu do wszystkich studentów. Studenci mają prawo wglądu do prac pisemnych, co zapewnia przejrzystość ocen oraz oczekiwania ich uzasadnienia przez prowadzącego przedmiot. Karty przedmiotów określają wymagania odnoszące się do każdego z nich i związane z możliwością uzyskania określonej oceny. Regulamin studiów pozwala na przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów komisyjnych w przypadku kwestionowania wystawionych ocen. Oceny podawane są do wiadomości studentów i podlegają wpisowi do indeksu, karty osiągnięć oraz protokołu egzaminacyjnego. Przedstawione rozwiązania pozwalają na odpowiednią standaryzację wymagań oraz zapewnienie przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen.

Uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studiów kształcenie na odległość. W ostatnich dwóch latach odnosiło się ono do niewielkiego wymiaru zajęć (po 20 %) z dwóch przedmiotów. Aktualnie na ocenianym kierunku studiów z zastosowaniem techniki kształcenia na odległość prowadzony jest jeden przedmiot – Technologia informacyjna. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem techniki kształcenia na odległość uregulowane jest w Uchwale Senatu z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ogólnych zasad prowadzenia zajęć z wykorzystaniem form kształcenia na odległość oraz Zarządzeniem Rektora Nr 6/2011 z dnia 14 marca 2011 r. w sprawie zasad prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (...). Przepisy te określają zasady korzystania z platformy informatycznej, zasady pracy wykładowców, zasady pracy studenta. Kursy prowadzone z wykorzystaniem kształcenia na odległość podlegają certyfikacji przez Centrum E-learningu. Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem tej metody podlegają ocenie na przeznaczonych do tego formularzach wypełnianych przez prowadzącego zajęcia, dziekana i przewodniczącego rady programowej oraz Centrum E-learningu. Sporządzane są również harmonogramy realizacji zajęć e-learningowych. Uczelnia przygotowała również instrukcję korzystania z e-learningu dla studentów. Zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą prowadzenia zajęć z wykorzystaniem techniki kształcenia na odległość prowadzi do wniosku, że ich realizacja jest prawidłowa.

Studia na kierunku *Finanse i rachunkowość* charakteryzuje niewielki w ramach poszczególnych roczników odsiew. Dla pierwszego naboru 2010/2011 na studiach stacjonarnych nie odnotowano odsiewu a na studiach niestacjonarnych wyniósł on 2% i

związany był ze skreśleniami z powodu nie zaliczenia semestru. Dla drugiego naboru na studiach stacjonarnych odsiew wyniósł 6% i spowodowany był przeniesieniami na inną uczelnię i skreśleniami z powodu niedostatecznych postępów w nauce, a na studiach niestacjonarnych wyniósł 2% i ograniczał się do rezygnacji ze studiów. Dla naboru 2012/2013 odsiew na studiach stacjonarnych wyniósł 7% i związany był z rezygnacjami, a na studiach niestacjonarnych wyniósł 20%, przy czym w 2/3 wynikał z nie zaliczenia semestru, a w 1/3 z rezygnacji ze studiów.

Można zatem stwierdzić, że odsiew na ocenianym kierunku jest stosunkowo niewielki. Odnosił się on przede wszystkim do studentów pierwszego roku i często wynikał z rezygnacji ze studiów. Skala odsiewu po zaliczeniu pierwszego roku z powodu wymagań stosowanych przez uczelnię, poza jednym rocznikiem, była niewielka.

Dokumenty regulujące system oceny efektów kształcenia, tj. Regulamin studiów i karty przedmiotów, są dostępne na stronie internetowej Uczelni. Informacje na temat uzyskanych ocen studenci mogą natomiast uzyskać za pośrednictwem Wirtualnego Dziekanatu. Rozwiązania takie zapewniają pełny dostęp na temat stosowanego w Uczelni systemu oceny efektów kształcenia.

Liczba egzaminów ujętych w planie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest identyczna i odnoszą się one do tych samych przedmiotów. Studenci zdają w trakcie studiów 22 egzaminy, którymi objęte są wszystkie przedmioty podstawowe i kierunkowe oraz niektóre z przedmiotów specjalnościowych. Egzaminy są w sposób bardzo nierównomierny rozłożone w poszczególnych semestrach. Ich liczba w kolejnych semestrach jest bowiem następująca: 4, 6, 7, 4, 1, 0. Tak duża nierównomierność nie sprzyja systematyczności nauki i równemu rozłożeniu obciążeń w trakcie studiów.

Struktura ocen z letniej sesji egzaminacyjnej w roku akademickim 2012/2013 była następująca: b. dobry – 21,52 %, dobry plus – 13,46 %, dobry – 24,24 %, dostateczny plus – 12,61 %, dostateczny – 22,41 %, niedostateczny – 5,77 %. Oceny dobry i wyższe stanowiły zatem prawie 60 % wszystkich wystawionych ocen. Ocen niedostatecznych było bardzo mało. Wskazuje to na występowanie zjawiska wystawiania stosunkowo wysokich ocen. Także oceny z egzaminu dyplomowego były relatywnie wysokie. Wszystkie osoby zdały ten egzamin, przy czym 63,46 % uzyskało ocenę b. dobry, 13,46 % ocenę dobry plus, po 9,62 % oceny dobry i dostateczny plus, a jedynie 3,85 % oceny dostateczny. Średnia ocen z egzaminu dyplomowego wynosiła aż 4,6.

System oceny efektów kształcenia jest dostępny dla studentów zarówno w sylabusach, jak i jest przekazywany ustnie przez prowadzących na początku zajęć dydaktycznych. Dostęp do systemu oceniania oraz kryteriów należy uznać za satysfakcjonujący. Zakres oraz formy poszczególnych egzaminów wynikają z sylabusów. Zdaniem studentów wiedza przekazywana podczas zajęć oraz zdobywane umiejętności korespondują z wymaganiami podczas zróżnicowanych form sprawdzania wiedzy studentów. Z ich wypowiedzi wynikało, że na przykład wiedza oraz kompetencje są weryfikowane podczas prezentacji w trakcie semestru, dyskusji, kolokwii oraz egzaminów.

System oceny efektów kształcenia jest dostępny dla studentów zarówno w sylabusach, jak i jest przekazywany ustnie przez prowadzących na początku zajęć dydaktycznych. Dostęp do systemu oceniania oraz kryteriów należy uznać za satysfakcjonujący. Zakres oraz formy poszczególnych egzaminów wynikają z sylabusów. Zdaniem studentów wiedza przekazywana podczas zajęć oraz zdobywane umiejętności korespondują z wymaganiami podczas zróżnicowanych form sprawdzania wiedzy studentów.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo.

Natomiast w suplementach w pkt. IV Informacje o treści studiów w ust. 3 wskazane jest uzupełnienie wpisów przy semestrach o rok akademicki;

Przechowywanie efektów kształcenia. Uczelnia posiada własne archiwum. W Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego obowiązuje Zarządzenie Nr 18/2004 Kanclerza z dnia 27 września 2004 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Archiwum Uczelni. Dokument ten wprowadził normatywy kancelaryjno-archiwalne, których celem było ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Zarządzenie to określa zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie okresu przechowywania, tj. 2 lat, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia są przechowywane u prowadzących poszczególne przedmioty nauczycieli akademickich oraz w dziekanacie przez okres co najmniej 3 lat. Zasady ich przechowywania zostały sformułowane w Zarządzeniu Prorektora ds. studenckich Nr 2/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie zasad dokumentowania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów.

Na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej obowiązuje Zarządzenie Dziekana Nr 6/2013 z dnia 4 lipca 2013 w sprawie dokumentowania efektów kształcenia.

2.4).

Uczelnia rozpoczęła badanie losów absolwentów we wrześniu 2013 r. Badaniem objęto absolwentów, którzy ukończyli studia w okresie czerwiec-wrzesień 2013 r. Badanie prowadzone jest za pomocą ankiety internetowej rozsyłanej do wszystkich absolwentów, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu. Do absolwentów kierunku *Finanse i rachunkowość* zostało rozesłanych 27 ankiet. Ankieta składa się z dwóch grup pytań. Pierwsza dotyczy sytuacji zawodowej absolwenta, a druga jego oceny procesu kształcenia w Akademii. Wyniki badań mają być pomocne w dostosowywaniu treści i procesu kształcenia do wymagań rynku pracy. Na dzień wizytacji Zespołu oceniającego PKA nie były sporządzone analizy wyników badań ankietowych.

Natomiast na wizytowanym kierunku od września 2013 roku wprowadzono system monitorowania losów zawodowych absolwentów. System ten opiera się o ankiety przeprowadzane on-line i rozsyłane do absolwentów, którzy uprzednio wyrazili na to zgodę, za pośrednictwem poczty elektronicznej. W ocenie Przedstawicieli Uczelni wyniki tego badania pozwolą na doskonalenie programu kształcenia oraz dostosowanie go do potrzeb rynku pracy. Z pierwszej edycji badania nie został dotychczas sporządzony publicznie dostępny raport. Władze deklarują jednak przygotowanie i zaprezentowanie raportu w najbliższym czasie.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

2.5).

Kierunek studiów *Finanse i rachunkowość* nie był dotychczas oceniany przez PKA.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Efekty kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz koncepcją rozwoju kierunku. Specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia są ze sobą spójne, precyzyjnie opisane i odniesione do siebie w kartach przedmiotów. Opisy efektów kształcenia są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

2.2) Efekty kształcenia zostały określone dla ocenianego kierunku studiów w sposób zrozumiały i pozwalają na stworzenia przejrzystego systemu ich weryfikacji.

2.3) W Uczelni funkcjonuje system weryfikacji efektów kształcenia obejmujący wszystkie elementy i etapy procesu kształcenia. Zapewnia on standaryzację, przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Informacje na temat stosowanego w Uczelni systemu oceny efektów kształcenia dostępne są na stronie internetowej Uczelni a o postępach w nauce w Wirtualnym Dziekanacie.

2.4) Uczelnia rozpoczęła w ostatnim okresie badanie losów absolwentów.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Program kształcenia na kierunku studiów *Finanse i rachunkowość* został zgodnie z Regulaminem studiów obowiązującym w Uczelni przyjęty Uchwałą Rady Wydziału Ekonomii i Zarządzania z dnia 26 kwietnia 2012 r. Nr 4/WEIZ/2012 w sprawie zatwierdzenia planów i programów kształcenia.

Program ten zawiera w szczególności ogólne określenie celów kształcenia oraz opis zakładanych efektów kształcenia. Zakres przedmiotów i treści programowych ujętych w programie studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość*, czas trwania studiów oraz stosowane metody dydaktyczne pozwalają na stwierdzenie, że istnieje możliwość osiągnięcia założonych w programie celów i efektów kształcenia. Szczegółowe uzasadnienie dla tej oceny zawarte jest w przedstawionych poniżej w ramach tego kryterium analizach szczegółowych.

Należy wskazać, że w programie studiów na ocenianym kierunku występują w określonym zakresie powtórzenia treści programowych realizowanych w ramach różnych przedmiotów – np. na Finansach, Bankowości i Rynkach finansowych. Wskazuje to na niedostateczną koordynację treści programowych.

Na ocenianym kierunku studiów realizowana jest obecnie jedna specjalność: *Rachunkowość i podatki*. Przedmioty specjalnościowe mają na celu przekazanie studentom umiejętności praktycznych i kompetencji w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych z uwzględnieniem prawa podatkowego. Program specjalności obejmuje także treści z zakresu rynku finansowego. Studenci mogą jednak studiować na tym kierunku także bez wyboru specjalności. Natomiast w ramach programu kształcenia bez specjalności studenci mogą realizować przedmioty obligatoryjne zawierające kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość* i dodatkowo dokonują wyboru odpowiednich przedmiotów z kierunku *Zarządzanie*. Rozwiązanie takie zakłada wzmocnienie realizacji efektów kierunkowych związanych z wykorzystaniem finansów i rachunkowości do zarządzania przedsiębiorstwami i instytucjami finansowymi. Mimo stworzenia możliwości odbywania studiów bez specjalności, studenci nie korzystali dotychczas z takiej możliwości. Uczelnia zakłada w planach rozwoju kierunku, uruchomienie nowej specjalności Zarządzanie finansami.

Studia na ocenianym kierunku trwają trzy lata (6 semestrów). Łączna liczba godzin realizowanych w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim wynosi na studiach stacjonarnych 1685, a na studiach niestacjonarnych 1150, co stanowi 68 % łącznej liczby godzin na studiach stacjonarnych. Realizowana liczba godzin tworzy właściwe ramy dla realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Do tej liczby godzin nie jest wliczona praktyka zawodowa, której wymiar został określony dla obydwu form studiów na 160 godzin. Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych występuje identyczna struktura grup przedmiotów. Na przedmioty podstawowe obligatoryjne przewidziano na studiach stacjonarnych 345 godzin, a na studiach niestacjonarnych 260 godzin. Na przedmioty kierunkowe obligatoryjne przewidziane zostało odpowiednio 360 i 270 godzin zajęć dydaktycznych. Jest to wymiar odpowiednio wysoki dla przekazania studentom kanonu treści kształcenia związanych z kierunkiem. Podstawowe i kierunkowe treści kształcenia są uzupełniane przez ogólnouczeniowe przedmioty do wyboru oraz kierunkowe przedmioty do wyboru. Przypada na nie odpowiednio 240 i 255 godzin na studiach stacjonarnych oraz 188 i 96 na niestacjonarnych. W obydwu przypadkach ich udział w strukturze programu kształcenia należy uznać za prawidłowy dla realizacji związanych z nimi efektów kształcenia. Istotnym elementem programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów są przedmioty specjalnościowe, na które przypada 360 godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 211 na niestacjonarnych. Taka liczba godzin kontaktowych pozwala na właściwe przekazanie wiedzy i ukształtowanie umiejętności specjalistycznych. Pozostałe godziny przypadają na lektoraty i wychowanie fizyczne. Nauka języka obcego, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, realizowana jest w wymiarze 120 godzin. Jest to zakres czasowy zajęć pozwalający na osiągnięcie założonych efektów kształcenia w zakresie umiejętności językowych. Studenci mają możliwość wyboru lektoratu z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego bądź rosyjskiego na poziomie nie niższym niż B1. Natomiast wychowanie fizyczne jest obligatoryjne na studiach stacjonarnych, a na niestacjonarnych studenci realizują wybieralny przedmiot zamienny. Na seminarium dyplomowe przewidzianych zostało 60 godzin na studiach stacjonarnych i 48 na studiach niestacjonarnych. Taki wymiar czasowy zajęć seminaryjnych jest prawidłowy z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej.

Przedmioty do wyboru realizowane są na ocenianym kierunku studiów w łącznym wymiarze 825 godzin na studiach stacjonarnych i 495 na studiach niestacjonarnych. Na obydwu formach studiów przypada na nie 76 punktów ECTS, co stanowi 42,22 % ich ogólnej liczby. Studenci wybierają przedmioty z grup przedmiotów ogólnouczeniowych i kierunkowych oraz przedmioty specjalnościowe. Taki zakres czasowy i ujęte w ich ramach treści kształcenia są właściwe z punktu widzenia zapewnienia studentom możliwości indywidualizacji kształcenia zgodnej z ich zainteresowaniami i preferencjami.

Do programu kształcenia na studiach niestacjonarnych został włączony język polski dla cudzoziemców (str. 7 Raportu samooceny). Jego wymiar wynosi 30 godzin i 1 punkt ECTS. Rozwiązanie takie jest niezasadne, gdyż powinien być to przedmiot poza programowy, skierowany wyłącznie do określonej grupy studentów. Jego umieszczenie w programie sprawia, że liczba punktów realizowanych w trakcie pierwszego roku studiów wynosi 59 zamiast 60, a łączna dla całych studiów 179, zamiast 180.

Treści kształcenia realizowane na ocenianym kierunku studiów zostały ujęte w ramach modułów. Podstawowe znaczenie z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia mają przedmioty z zakresu finansów i rachunkowości. W ramach pierwszej grupy realizowanych jest 12 przedmiotów, a w ramach drugiej 14. Tak obszerny zakres przedmiotów obejmujących treści podstawowe z punktu widzenia kształtowania efektów kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość* należy uznać za w pełni prawidłowy. Zgodnie z koncepcją kształcenia przyjętą dla kierunku istotnym uzupełnieniem są przedmioty z zakresu prawa w liczbie 8 i

ekonomii w liczbie 4. Pozwalają one na przekazywanie wiedzy i umiejętności związanych z otoczeniem prawno-ekonomicznym funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji. Duże znaczenie z punktu widzenia kształtowania umiejętności studentów ocenianego kierunku mają przedmioty kształtujące umiejętności analityczne oraz przedmioty ilościowe, po 7 w każdej z tych grup. Szczegółowe treści kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Ich zakres i dobór jest prawidłowy z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów.

Zajęcia na ocenianym kierunku studiów prowadzone są w formie wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń, seminarium dyplomowego oraz laboratorium komputerowego. Na wykłady na studiach stacjonarnych przypada 54 % ogólnego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, a na studiach niestacjonarnych 55 %. Na ćwiczenia przypada odpowiednio 38 i 35 % ogólnej liczby godzin. Pozostałe formy zajęć stanowią bardzo niewielki udział w ich ogólnej strukturze. Relatywnie duży udział zajęć realizowanych w formie wykładów nie jest korzystny z punktu widzenia kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych przewidzianych w programie kształcenia. Zwraca uwagę także mała liczba zajęć realizowanych w laboratorium komputerowym, podczas gdy informatykę wskazano jako jedną z dyscyplin naukowych wspierających efekty kształcenia ocenianego kierunku studiów.

W minionym roku akademickim studenci otrzymali ofertę udziału w kilkunastu wykładach fakultatywnych prowadzonych w języku angielskim. Żaden student kierunku *Finanse i rachunkowość* nie skorzystał z tej oferty.

Metody dydaktyczne stosowane na zajęciach ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów określone zostały w sylabusach przedmiotów (kartach przedmiotów). Do każdego z efektów modułowych odniesiono od kilku do kilkunastu treści programowych realizowanych w ramach danego przedmiotu oraz podano po kilka metod dydaktycznych. Stosowane są następujące metody aktywizujące: dyskusje, studia przypadków, zespołowe opracowywanie projektów, analizy danych i sprawozdań finansowych, przygotowywanie referatów, zadania tablicowe, burza mózgów. Należy także zwrócić uwagę, że w przypadku niektórych przedmiotów w ramach metod dydaktycznych umieszczane są mylnie formy zajęć (wykład, ćwiczenia). W kartach przedmiotu wskazano, za pomocą jakich treści programowych, metod dydaktycznych i sposobów oceny realizowany jest każdy z modułowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Zajęcia na odległość prowadzone były w ostatnich dwóch latach z przedmiotów Technologia informacyjna i Statystyka (ćwiczenia) w wymiarze 20% godzin dla nich przewidzianych. Aktualnie są to jedynie zajęcia z Technologii informacyjnej. Zajęcia te miały charakter kursu wspomagającego realizację programu kształcenia określonego dla przedmiotu.

Nakład i czas pracy niezbędny do osiągnięcia efektów przyjętych dla ocenianego kierunku studiów został wyrażony w punktach ECTS. Przyjęto przy tym przelicznik stanowiący, że jeden punkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy. Do bilansu tego nakładu zaliczono przy tym udział w zajęciach, zaliczeniach, egzaminach, bezpośrednich konsultacjach oraz odbywanych za pomocą mediów elektronicznych a także pracę własną studenta związaną z przygotowaniem się do zajęć, zaliczeń, egzaminów, przygotowaniem prac projektowych, raportów, prezentacji itp.

Bilanse nakładu pracy i czasu pracy dla poszczególnych przedmiotów zostały ujęte w kartach przedmiotów. Pozwala to na weryfikację prawidłowości przewidzianych aktywności studenta i ich wymiaru czasowego niezbędnych dla osiągnięcia efektów kształcenia. Zapoznanie się z kartami przedmiotów prowadzi do wniosku, że wskazywane w nich nakłady pracy nie zawsze odpowiadają rzeczywistości. Przykładowo wątpliwości budzi wskazanie dla przedmiotu *Finanse* 18 godzin na przygotowanie raportu, projektu i prezentacji, chociaż karta

przedmiotu nie wskazuje stosowania takich metod dydaktycznych. Z kolei dla innych przedmiotów nie przewidziano w wykazie obciążenia pracą studenta konsultacji, tak jakby był ich pozbawiony. Prowadzi to do wniosku, że nakłady pracy i czasu pracy nie są opracowane w odniesieniu do wszystkich elementów w sposób odpowiadający faktycznemu przebiegowi procesu dydaktycznego.

Program kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* przewiduje, że studenci w wyniku jego ukończenia otrzymują łącznie 180 punktów ECTS (poza uwagą dotyczącą braku 1 punktu dla studentów krajowych). Dla każdego semestru przewidziano identyczną liczbę 30 punktów ECTS. Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych występuje identyczna struktura udziału procentowego punktów ECTS przepisanych do poszczególnych grup przedmiotów. Na przedmioty podstawowe obligatoryjne i kierunkowe obligatoryjne przewidziane zostało po 38 punktów ECTS, tj. 21,11 % ogólnego ich wymiaru. Taka liczba punktów oznacza przypisanie właściwej wagi do przekazania studentom kanonu treści kształcenia związanych z kierunkiem. Podstawowe i kierunkowe treści kształcenia są, jak wskazano powyżej, uzupełniane przez ogólnouczelniarne przedmioty do wyboru oraz kierunkowe przedmioty do wyboru. W obydwu przypadkach udział punktów ECTS w ich ogólnej liczbie wynosi po 9,44 % (17 punktów). Na przedmioty specjalnościowe przypada 23,33 procent ogólnego wymiaru punktów ECTS. Wskazuje to, że przedmioty te są istotnym elementem programu kształcenia (42 punkty).

Analiza programu kształcenia wskazuje, że punkty ECTS zostały prawidłowo przypisane do poszczególnych przedmiotów. Punkty ECTS są w szczególności wskazane w kartach przedmiotów. Właściwie odzwierciedlają one znaczenie efektów kształcenia związanych z kierunkiem studiów oraz nakład pracy studenta niezbędny do ich osiągnięcia, poza wskazanymi drobnymi uchybieniami. Punkty ECTS zostały także przypisane do praktyki zawodowej (4) oraz seminarium dyplomowego. W tym ostatnim przypadku student za przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego otrzymuje 14 punktów.

Stosowany na ocenianym kierunku studiów system ECTS jest zgodny z podstawowymi wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14.09.2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć realizowanych przez studenta (Dz. U. Nr. 201, poz. 1187) i Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445).

System ECTS obowiązujący w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów jest kompatybilny z systemami stosowanymi w innych uczelniach, w szczególności zagranicznych. Umożliwia on wartościowanie nakładu pracy związanego z zaliczeniem poszczególnych przedmiotów i etapów kształcenia. Może być w związku z tym stosowany w celu indywidualizacji procesu kształcenia, w tym udziału studentów w wymianie międzyuczelnianej i międzynarodowej. W praktyce system ECTS jest wykorzystywany przez studentów Akademii do indywidualnego kształtowania programu studiów w ramach oferty przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych do wyboru. Studenci mogą wybierać pomiędzy przedmiotami z tą samą liczbą punktów ECTS bądź grupami przedmiotów dających liczbę punktów wymaganą do zaliczenia semestru. Studenci mogą również na warunkach określonych przez Regulamin studiów podejmować studia według indywidualnego planu i programu kształcenia. Również w tym przypadku muszą kierować się zasadami określonymi w systemie ECTS co do liczby punktów niezbędnych do zaliczenia całych studiów bądź ich etapu. System ECTS ma także zastosowanie w ramach wymiany międzyuczelnianej i międzynarodowej studentów i umożliwia im zaliczenie przedmiotów oraz etapów studiów odbywanych na mocy odpowiednich porozumień w innych uczelniach.

Na ocenianym kierunku studiów w wymianie międzyuczelnianej i międzynarodowej nie uczestniczył w roku akademickim 2012/2013 żaden student i wykładowca. W poprzednich dwóch latach odnotowano wyjazdy 3 studentów i przyjazdy 4.

Sekwencja przedmiotów ujętych w programie studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość* jest ogólnie rzecz ujmując prawidłowa. W pierwszym semestrze realizowane są przede wszystkim przedmioty podstawowe oraz przedmioty przekazujące treści humanistyczne i technologia informacyjna. Od drugiego semestru poza przedmiotami podstawowymi włączane są przedmioty kierunkowe. Te ostatnie dominują w semestrze trzecim. W kolejnych trzech semestrach największy udział w strukturze programu kształcenia mają przedmioty specjalnościowe i do wyboru. Wybór specjalności dokonywany jest po drugim semestrze. W tym układzie wątpliwość budzi wprowadzenie przedmiotów specjalnościowych również w semestrze pierwszym, chociaż w semestrze drugim się one nie pojawiają. Pierwszym semestrze realizowany jest specjalnościowy przedmiot Rachunkowość podatkowa mikroprzedsiębiorstw, chociaż studenci nie mieli jeszcze Rachunkowości, czy Finansów publicznych. Argumenty podawane przez władze Wydziału na rzecz takiego rozwiązania, podnoszące, że przedmiot ten przygotowuje do podejmowania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej są nieprzekonujące. Przedmiot tego typu powinien być realizowany dopiero w dalszych semestrach i w szerszej formule programowej. Zbyt wczesne jest także realizowanie w pierwszym semestrze przedmiotu Etyka w rachunkowości, skoro nie było jeszcze samej Rachunkowości. Język obcy jest realizowany od semestru drugiego do piątego włącznie. Seminarium dyplomowe jest prowadzone na ostatnich dwóch semestrach studiów. Praktyka zawodowa jest przewidziana na ostatni semestr studiów na ocenianym kierunku. Kolejność realizacji poszczególnych przedmiotów z punktu widzenia związków zachodzących pomiędzy nimi nie budzi zastrzeżeń. Na tej podstawie można stwierdzić, że sekwencja przedmiotów ujętych w planie studiów, poza zastrzeżeniem dotyczącym przedmiotów specjalnościowych w pierwszym semestrze, jest prawidłowa.

Praktyki zawodowe stanowią integralną część programu kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość*. Realizowane są one zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych w wymiarze 160 godzin. Zasady odbywania i organizacja praktyk zawodowych są określone w Regulaminie praktyk przyjmowanym w drodze uchwały przez Senat Uczelni. Regulamin określa w szczególności cele praktyk, miejsca ich odbywania, warunki zaliczania oraz zwalniania z obowiązku odbycia praktyki. Jako cel praktyk zawodowych przyjęto zaznajomienie studentów ze specyfiką przyszłego zawodu, wykorzystanie wiedzy i umiejętności w praktycznym działaniu, nabycie doświadczenia zawodowego oraz poznanie warunków pracy zespołowej. Takie określenie celów praktyk w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów należy uznać za prawidłowe.

Opracowany został Program praktyk zawodowych dla kierunku *Finanse i rachunkowość*. Dokument ten zawiera w szczególności opis systemu praktyk, ich cele, miejsca odbywania, efekty kształcenia. Rozwiązania przyjęte w odniesieniu do kierunku *Finanse i rachunkowość* przewidują, że praktyki mogą odbywać się zarówno w trakcie roku akademickiego, o ile nie kolidują z zajęciami dydaktycznymi, jak i w okresie wakacyjnym. Praktyki zawodowe odbywają się z reguły w zakładach pracy i na stanowiskach właściwych z punktu widzenia przygotowania kierunkowego przyszłych absolwentów. Są to w szczególności banki i inne instytucje finansowe, jednostki sektora finansów publicznych, biura rachunkowe, kancelarie podatkowe. Praktyki organizowane są w zakładach pracy, z którymi uczelnia ma podpisane odpowiednie umowy bądź w miejscach wskazanych przez studenta i zaakceptowanych przez pełnomocnika ds. praktyk. Nad prawidłowym przebiegiem praktyk zawodowych czuwa pełnomocnik dziekana. Do jego zadań należy w szczególności zatwierdzanie miejsca praktyki, charakteru praktyki, kontrola jej realizacji. Pełnomocnik ds. praktyk wystawia skierowanie na praktykę, przekazuje studentowi program praktyk i dziennik

praktyk. Zaliczenia praktyki dokonuje pełnomocnik ds. praktyk w oparciu o wpisy dokonane w dzienniku praktyk oraz ewentualną opinię wystawioną przez zakład pracy. Uczelnia dopuszcza zaliczenie praktyki przez dziekana bądź pełnomocnika na podstawie udokumentowanego przez studenta doświadczenia zawodowego lub prowadzenia działalności, która odpowiada programowi praktyk. Wniosek o zaliczenie praktyki na tych podstawach musi poświadczать zgodność zakresu obowiązków zawodowych z założonymi efektami kierunkowymi. Dokumentacja związana z praktykami zawodowymi prowadzona jest w sposób prawidłowy. Obejmuje ona w szczególności dzienniczki praktyk i zwolnienia na podstawie wykonywanej pracy. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Pełnomocnika ds. praktyk na studiach stacjonarnych praktyki odbywa około 60 %, a na studiach niestacjonarnych jedynie 20 % studentów. Program i wymiar praktyk studenckich zostały określone w sposób prawidłowy, z zastrzeżeniem, że efekty kształcenia dla praktyk nie są ujęte w kompleksowych regulacjach dotyczących programu kształcenia. Terminy realizacji oraz dobór miejsc, w których się odbywają są prawidłowe i spójne z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. System kontroli i zaliczania praktyk jest właściwy.

W opinii studentów program studiów jest logicznie skonstruowany i zakłada systematyczny rozwój wykorzystywania nabytych umiejętności, odzwierciedlony w kolejności realizowanych przedmiotów. Ich zdaniem liczba punktów ECTS przypisanych do przedmiotów odzwierciedla nakład pracy niezbędny do uzyskania zdefiniowanych efektów kształcenia.

Zasady odbywania praktyk są znane studentom kierunku finanse i rachunkowość. Uczelnia stwarza możliwość zaliczenia pracy zawodowej jako obowiązkowych praktyk. Wszelkich informacji oraz pomocy w tym zakresie udziela studentom obsługa administracyjna Wydziału. Istnieje możliwość samodzielnego wyboru miejsca odbywania praktyki lub skorzystania z pomocy Wydziału w zakresie znalezienia miejsca odbywania praktyk. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu, umiejętności nabyte w trakcie studiów w większości są przydatne w trakcie odbywanych praktyk. Studenci kierunku finanse i rachunkowość odbywają praktyki przede wszystkim w biurach rachunkowych, bankach, urzędach samorządowych organów administracji. Studenci studiów niestacjonarnych to głównie osoby czynne zawodowo, wobec czego zdecydowana większość z nich korzysta z możliwości zaliczenia praktyki w oparciu o wykonywaną pracę zawodową.

Plan studiów przewiduje stosunkowo zrównoważone obciążenia zajęciami dydaktycznymi w poszczególnych semestrach. Zasadnie przewidziano nieco mniejszą liczbę godzin zajęć dydaktycznych w semestrze pierwszym ze względu na konieczność wdrożenia się studentów do procesu studiowania (275 godzin na studiach stacjonarnych i 192 na niestacjonarnych) oraz w semestrach piątym i szóstym (odpowiednio po 240 godzin na studiach stacjonarnych oraz 156 i 129 na studiach niestacjonarnych). W semestrach od drugiego do czwartego obciążenia godzinowe zawierają się w granicach od 300 do 315 na studiach stacjonarnych oraz od 192 do 246 na studiach niestacjonarnych.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach przedpołudniowych i wczesnych godzinach popołudniowych z różnym rozkładem w trakcie dnia. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów organizowane są z reguły w ramach dwu- bądź trzy-godzinnych bloków i przedzielone 5-minutowymi przerwami. Natomiast zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się co dwa tygodnie od piątku do niedzieli. W semestrze organizowanych jest 9-10 zjazdów. W piątek zajęcia rozpoczynają się od godziny 16.00 do 21.30, w soboty trwają od godziny 8.00 do godzin wieczornych (ok. 18.00), natomiast w niedziele od godziny 8.00 do późnych godzin popołudniowych (ok. 17.00). Pomiedzy zajęciami są jedynie krótkie, 5-minutowe przerwy, co budzi zastrzeżenia studentów i prowadzących zajęcia, gdyż utrudnia przemieszczanie się pomiędzy zajęciami oraz nie

zapewnia choćby krótkiego odpoczynku. Wszystkie zajęcia na kierunku *Finanse i rachunkowość* odbywają się w siedzibie Uczelni.

Liczba studentów kierunku *Finanse i rachunkowość* jest stosunkowo niewielka i wynosi w zależności od rocznika od 2 do 30 na studiach stacjonarnych oraz od 11 do 49 na studiach niestacjonarnych. W związku z tym wszystkie wykłady prowadzone są w stosunkowo małych grupach.

Regulamin studiów przewiduje możliwość ubiegania się przez studentów o przyznanie indywidualnego planu i programu kształcenia. Należy wskazać, że Zarządzenie Rektora Nr 17/2008 z dnia 8 stycznia 2008 r. w sprawie zasad studiowania według indywidualnego planu studiów i programu nauczania wraz z późniejszą zmianą wprowadzoną Zarządzeniem Nr 11/2010 Decyzję w tym zakresie podejmuje dziekan. Studia według indywidualnego planu i programu kształcenia polegają na uzupełnieniu programu o dodatkowe przedmioty, zastąpieniu jednych przedmiotów innymi o zbliżonym wymiarze godzinowym i punktach ECTS oraz zakresie merytorycznym, zmianie kolejności i terminów zaliczania przedmiotów, przesunięciu terminu rozpoczęcia i zakończenia semestru. Studia takie mogą rozpoczynać się od pierwszego semestru. Student studiujący według indywidualnego planu i programu studiów musi zrealizować wszystkie kierunkowe efekty kształcenia.

Z indywidualnego planu i programu kształcenia mogą korzystać także osoby niepełnosprawne. Decyzję o przyznaniu prawa do odbywania studiów w tej formie podejmuje dziekan. Indywidualizacja kształcenia polega w tym przypadku na organizowaniu dodatkowych konsultacji, dostosowania formy prowadzenia zajęć i odbywania egzaminu do możliwości osoby niepełnosprawnej. Należy zatem zauważyć, że jest to indywidualna organizacja studiów, a nie indywidualizacja jego planu i programu. Z tej formy kształcenia na ocenianym kierunku studiów korzysta aktualnie 1 osoba i jest to w zasadzie indywidualna organizacja studiów wynikająca ze względów zdrowotnych.

Na tej podstawie powyższej analizy można stwierdzić, że w Uczelni zostały stworzone możliwości indywidualizacji procesu kształcenia, w tym dla osób niepełnosprawnych.

W podsumowaniu można stwierdzić, że program kształcenia (a w tym przewidziana ogólna liczba godzin zajęć, treści kształcenia, formy zajęć i metody weryfikacji efektów kształcenia) realizowany na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie zapewnia realizację założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr. 253, poz. 1520). Odpowiada on koncepcji kształcenia na kierunku i zapewnia osiągnięcie każdego z założonych efektów kształcenia oraz uzyskanie przyjętej struktury kwalifikacji zawodowych absolwenta. Absolwenci ocenianego kierunku studiów otrzymują tytuł zawodowy licencjata.

3.2)

Dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* zostały opracowane karty przedmiotów. Zawierają one kompleksową informację na temat efektów kształcenia, treści programowych oraz form i metod dydaktycznych odnoszących się do danego przedmiotu. W karcie określono cele przedmiotu, wymagania wstępne związane z przystąpieniem do jego realizacji, modułowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, treści programowe z liczbą godzin do nich przypisaną. Szczególnie przydatne do oceny spójności procesu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów są macierze realizacji przedmiotów. Zawierają one odniesienia modułowych efektów kształcenia do efektów kierunkowych, treści programowych, metod dydaktycznych oraz sposobów oceny. Analiza tych macierzy

wskazuje, że efekty szczegółowe (modułowe) zostały w sposób prawidłowy odniesione do efektów kierunkowych. Określone w kartach treści programowe są odpowiednio rozbudowane i dla każdego z zagadnień wskazano, jakie efekty kształcenia realizuje za pomocą jakich metod dydaktycznych. Wskazano także w ramach jakiej liczby godzin kontaktowych oraz pozostałego nakładu pracy studenta realizowane są cele kształcenia.

Analiza treści programowych poszczególnych przedmiotów oraz stosowanych metod dydaktycznych prowadzi do stwierdzenia, że ich realizacja pozwala na osiągnięcie zakładanych w programie efektów kształcenia. Na tej podstawie można sformułować wniosek, że program kształcenia w ujęciu efektów kształcenia (kierunkowych i szczegółowych), treści programowych, form i metod dydaktycznych tworzy w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów spójną całość.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Czas trwania kształcenia, dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia są właściwe z punktu widzenia możliwości osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Punktacja ECTS jest zgodna z przepisami ustanawiającymi wymagania w tym zakresie. System ECTS stwarza odpowiednie warunki do indywidualizacji procesu kształcenia oraz wymiany międzyuczelnianej i międzynarodowej. W Uczelni zostały stworzone możliwości indywidualizacji procesu kształcenia, w tym dla osób niepełnosprawnych. Program i efekty kształcenia dla praktyk zawodowych są określone prawidłowo. Organizacja i realizacja praktyk są właściwe.

3.2) Program kształcenia w ujęciu efektów kształcenia (kierunkowych i szczegółowych), treści programowych, form i metod dydaktycznych tworzy w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów spójną całość.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na kierunku finanse i rachunkowość prowadzi 18 osób. Reprezentują Oni z uwagi na kwalifikacje naukowe dziedzinę nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse i ekonomia, oraz dziedzinę nauk prawnych w zakresie dyscypliny prawo. Wszyscy zatrudnieni nauczyciele prowadzą zajęcia zgodnie ze swoimi kwalifikacjami naukowymi i dydaktycznymi, co umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia na szerokoobszarowym kierunku *finanse i rachunkowość*.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.

4.2)

Efekty kształcenia na oceniany kierunku zostały zdefiniowane w obszarze nauk społecznych ze wskazaniem dziedziny: nauki ekonomiczne i dyscypliny – finanse, ekonomia i nauko o zarządzaniu, przy czym dyscypliną wiodącą są finanse. Ponadto jako dyscyplinę

wspomagająca wskazano prawo. Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowym są reprezentantami obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów oraz są reprezentantami dyscyplin naukowych do których odnoszą się efekty kształcenia.

Do minimum kadrowego kierunku *finanse i rachunkowość* dla studiów I stopnia zaliczono 9 osób, w tym 3 osoby z tytułem naukowym profesora, 2 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 4 osoby ze stopniem naukowym doktora, co oznacza, że spełnione są wymagania dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów. Należy podkreślić relatywnie wysoki udział w minimum kadrowym samodzielnych nauczycieli akademickich oraz znaczący Ich dorobek naukowy.

Do minimum kadrowego nie zaliczono jednego adiunkta z powodu brak dorobku naukowego za ostatnie 5 lat. W dokumentacji Uczelnia nie przedstawiła jakiegokolwiek dorobku naukowego zgłoszonej osoby do minimum kadrowego.

Analiza dokumentacji pozwala stwierdzić, iż teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku finanse i rachunkowość tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). *Prawie wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w dniu 12 czerwca 2013 r., za wyjątkiem dwóch osób, które te oświadczenia podpisały w dniu 1 października 2013 r., co jest niezgodne z przepisami, o których mowa powyżej.*

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia.

W teczkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *finanse i rachunkowość* co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Skład minimum kadrowego na kierunku finanse i rachunkowość prowadzonego na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem z 9 osób zaliczonych do minimum kadrowego – 8 zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś tylko 1 osoba – na czas określony, tj. do 30.09.2014 r.

Dla 4 osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, a dla 5 pozostałych – dodatkowym miejscem pracy.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:16 (9 nauczycieli : 146 studentów), co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa zgodna z kwalifikacjami osób prowadzących te zajęcia. Część nauczycieli posiada dodatkowo przygotowanie praktyczne w szczególności z obszaru zastosowań informatycznych co podnosi walory ocenianej kadry.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych jest pozytywna. Wszystkie wizytowane zajęcia odbyły się zgodnie z harmonogramem. Na zajęciach typu ćwiczeniowego za mało było jednak form aktywizujących studentów. Zajęcia wykładowe zgodna z sylabussem. Zajęcia prowadzone były w sposób merytorycznie i metodycznie poprawny.

4.3).

Uczelnia zatrudnia kadrę o dużym doświadczeniu dydaktycznym i uznanym dorobku naukowym. Wspiera również indywidualne badania naukowe. Trzeba zauważyć, że uczelnia tworzy możliwości dla wyjazdów kadry akademickiej na konferencje ogólnopolskie.

Na spotkanie z zespołem oceniającym przyszli nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na obu kierunkach: finanse i rachunkowość oraz informatyka i ekonometria. Przewodnicząca zespołu przedstawiła cele wizytacji oraz krótko scharakteryzowała kryteria oceny programowej jakimi kieruje się Polska Komisja Akredytacyjna przy ocenie programowej jakości kształcenia. Zaproponowała dyskusje na temat perspektyw rozwojowych Uczelni w aktualnych warunkach relatywnej swobody kształtowania profilu programowego, zgodnie z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji, Uczelni oraz orientacji Uczelni w kształceniu absolwentów na potrzeby przedsiębiorczości.

Kadra podkreślała elastyczność oferty uczelni, w szczególności co do zmian specjalności, co w opinii kadry pozwoli przetrwać uczelni w okresie trudnym, w którym zmniejsza się liczba kandydatów a rośnie konkurencja między uczelniami. W dyskusji podkreślano elastyczność Uczelni, która z uwagi na swoje doświadczenie może dość szybko orientować się na potrzeby gospodarki. W dyskusji podkreślano zmotywowanie studentów do kształcenia w szczególności na kierunku finanse i rachunkowość oraz dużą świadomość w zakresie efektów kształcenia i systemu ECTS. Kadra zgodnie podkreślała, że w Uczelni jest bardzo dobra atmosfera pracy i że atutem Uczelni jest wyraźnie zarysowana koncepcja kształcenia oraz współpraca z biznesem.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba nauczycieli akademickich i ich struktura kwalifikacji naukowych umożliwia realizację efektów kształcenia. Kadra reprezentuje na ogół dziedzinę nauk ekonomicznych, dyscypliny: finanse, ekonomia, a ponadto dziedzina nauk prawnych: prawo, co znajduje uzasadnienie w programie studiów i efektach kształcenia. Obsada zajęć zachowuje zgodność między kwalifikacjami naukowymi kadry a zakresem merytorycznym prowadzonych przedmiotów.

4.2) Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum kadrowe związany jest z dyscypliną finanse co odpowiada zakładanym efektom kształcenia. Osoby tworzące minimum kadrowe, to 5 samodzielnych nauczycieli akademickich i 4 adiunktów.

4.3) Polityka kadrowa umożliwia podnoszenie kwalifikacji naukowych nauczycieli akademickich. Uczelnia zatrudnia kadrę akademicką o bardzo dużym doświadczeniu dydaktycznym i znaczącym dorobku naukowym związanym z zakładanymi efektami kształcenia. Pomimo skromnych rozmiarów kształcenia na ocenianym kierunku uczelnia zatrudnia na podstawowym miejscu pracy aż 5 osób spośród osób tworzących minimum kadrowe.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Kształcenie na kierunku *Finanse i rachunkowość* odbywa się w pomieszczeniach będących własnością uczelni (kampus). Kampus Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego stanowią 3 budynki o łącznej powierzchni ok. 24 700 m²: budynek „A” o powierzchni blisko 11 tys. m² oddano do użytku w 2004 r., budynek „B” o powierzchni ok. 5,5 tys. m². oddano do użytku w 2005 r., budynek „C” o powierzchni ok. 8,5 tys. m². oddano do użytku w 2008 r.

W budynkach Uczelni znajduje się 71 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, laboratoryjne i seminaryjne, specjalistyczne warsztatowe). Uczelnia dysponuje 13 multimedialnymi salami wykładowymi (największa mieści 420 osób, łączna liczba miejsc: 2276), wyposażonymi w rzutniki multimedialne, ekrany, cyfrowe rzutniki folii i pisma, wysokiej jakości sprzęt komputerowy (z dostępem do Internetu), sprzęt nagłaśniający i mikrofony, DVD i video, dające możliwość prezentacji materiałów filmowych, nagrań audio (radiowych). Trzy największe aule wyposażone są w zaplecze techniczne wykorzystywane przy organizacji konferencji naukowych, wizualizatory, magnetowidy, odtwarzacze DVD, tablice elektroniczne. Większość sal wykładowych wyposażona jest w sprzęt komputerowy z rzutnikiem multimedialnym z dostępem do Internetu oraz nagłośnienie. W uczelni jest dziewięć pracowni komputerowych (pełna specyfikacja - tab. 3.1 Raport Samooceny) oraz kafejka internetowa z dwudziestoma dwoma stanowiskami.

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego posiada szerokopasmowe łącza internetowe o przepustowości 60 Mb/s. Dla celów dydaktycznych przeznaczonych jest łącznie 9 sal komputerowych ze 195 komputerami (pełny opis w Raporcie Samooceny, tab. 3.1, s. 21-22). Wszystkie komputery mają system operacyjny Windows XP Professional PL oraz Windows 7 oraz posiadają specjalistyczne oprogramowanie oraz zabezpieczenia antywirusowe.

Analiza sylabusów wskazuje, a także studenci zgłaszają uwagi na małe wykorzystanie specjalistycznego oprogramowania z zakresu systemów finansowo-księgowych, a także statystyczno-ekonometrycznego.

W Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego studiuja osoby niepełnosprawne. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych prowadzi monitoring potrzeb studentów niepełnosprawnych, Budynki kampusu Uczelni są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, co zostało dodatkowo potwierdzone wyróżnieniem w konkursie „Kraków bez barier 2012”. Budynki Kampusu zostały zaprojektowane z udogodnieniami dedykowanymi osobom niepełnosprawnym. W każdym budynku znajdują się windy

ułatwiające poruszanie się między piętrami, dostosowane toalety, drzwiach opisane są pismem brajlowskim.

W ocenie studentów wielkość sal jest dostosowana do liczebności grupy studentów, co sprzyja ich rozwojowi naukowemu. W budynkach Wydziału jest dostępny Internet bezprzewodowy, ksero, punkt gastronomiczny oraz stołówka. Podczas spotkania z zespołem wizytującym studenci wyrazili pozytywną opinię na temat infrastruktury Uczelni, poza wyposażeniem części laboratoriów informatycznych. W ich ocenie część komputerów jest przestarzałych i funkcjonuje zbyt wolno, co negatywnie wpływa na pełne wykorzystanie czasu spędzonego na zajęciach.

Biblioteka Krakowskiej Akademii istnieje od 2001 r. Obecnie usytuowana jest w kampusie w budynku C i zajmuje powierzchnię 2300 m² oraz magazyny umożliwiające przechowanie ponad pół miliona woluminów. W czytelnich biblioteki jest ponad 100 miejsc siedzących i 55 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

Zasoby Biblioteki tworzy ponad 120 000 książek, 413 tytułów czasopism bieżących i ponad 1000 tytułów archiwalnych oraz zasoby bazodanowe. Księgozbiór Czytelni Głównej w wolnym dostępie obejmuje ponad 22 000 książek. W Czytelni Czasopism udostępniane są bieżące roczniki czasopism, a roczniki z lat poprzednich przechowywane są w magazynach.

Oddział Informacji Naukowej prowadzi działalność informacyjną, w ramach której udziela informacji bibliograficznej (pomoc w wyszukiwaniu materiałów bibliograficznych do prac dyplomowych; pomoc przy tworzeniu tematycznych zestawień bibliograficznych w oparciu o różne źródła informacji); służy pomocą przy przeszukiwaniu dostępnych w Bibliotece baz danych oraz bezpłatnych baz danych dostępnych online; pomaga w lokalizowaniu potrzebnych materiałów w bibliotekach krajowych i zagranicznych.

Biblioteka posiada dostęp do następujących baz danych: EBSCO – w jej skład wchodzi 9 baz pełnotekstowych i 6 bibliograficznych, EMIS, ScienceDirect, Scopus, SpringerLink, System Informacji Prawnej Lex Omega, Web of Knowledge, Wiley Online Library, Polska Bibliografia Lekarska. Biblioteka jest w zaawansowanej fazie realizacji projektu dotyczącego tworzenia repozytorium instytucjonalnego. Celem projektu jest uruchomienie cyfrowej platformy publikowania w otwartym dostępie materiałów stanowiących dorobek pracowników naukowo-dydaktycznych Krakowskiej Akademii.

Biblioteka gromadzi zbiory także pod kątem potrzeb kierunku Informatyka i ekonometria. Biblioteka posiada w swoich zbiorach wszystkie pozycje literaturowe zawarte w sylabusach (wykonane losowo kontrole dostępności pozycji w katalogu biblioteki wskazały na posiadanie tych pozycji w zasobach). Ponadto w zbiorach biblioteki znajduje się wiele publikacji specjalistycznych nie ujętych w sylabusach, a powiązanych z obszarem tematycznym kierunku. Studenci kierunku finanse i rachunkowość mają do dyspozycji 17 tytułów czasopism w prenumeracie bieżącej, a także około 50 tytułów z zakresu nauk ekonomicznych.

Praktyki zawodowe odbywają się w takich instytucjach i przedsiębiorstwach jak : urzędy gmin, banki, biura rachunkowe, przedsiębiorstwa , w których studenci mogą osiągać zakładane efekty kształcenia.

W ocenie studentów wyposażenie oraz godziny otwarcia biblioteki są satysfakcjonujące dla studentów obecnych podczas spotkania z zespołem oceniającym. Uczelnia zapewnia dostęp do bieżących czasopism specjalistycznych. Studenci dobrze oceniają wyposażenie bibliotek.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych. Biblioteka Uczelni całkowicie pokrywa zapotrzebowania literaturowe studentów, a jej infrastruktura – czytelnie, wolny dostęp do książek sprzyjają pracy naukowej. Studenci zgłaszają uwagi dotyczące małego wykorzystania specjalistycznego oprogramowania z zakresu systemów finansowo-księgowych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Oceniany kierunek finanse i rachunkowość jest prowadzony tylko na poziomie studiów I stopnia a zatem uczelnia, nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych. Pomimo to, uczelnia inspirowała prowadzenie badań naukowych, które są niezbędną podbudową procesu dydaktycznego realizowanego w ramach ocenianego kierunku.

Na podstawie oceny parametrycznej jednostek naukowych dokonywanej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) we wrześniu 2013 roku Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej **uzyskał kategorię B**, w grupie jednostek HS1SP, wyprzedzając kilka jednostek z publicznych uczelni.

Badania umożliwiają rozwój młodej kadry dydaktyczno-naukowej, w szczególności tej, dla której Krakowska Akademia jest podstawowym miejscem pracy, stanowią przestrzeń dla prób aktywności naukowej studentów (koła naukowe), są formą współpracy uczelni z otoczeniem zewnętrznym (uczelnie, instytucje, przedsiębiorstwa).

Badania naukowe pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Finanse i rachunkowość zasadniczo związane są z uzyskiwaniem przez nich stopni i tytułów naukowych. Koncentrują się głównie wokół przygotowywanych przez nich rozpraw doktorskich, habilitacyjnych czy monografii.

Mając na uwadze powyższe cele uczelnia zapewnia pomoc w postaci niezbędnej infrastruktury i środków na działalność naukową. Obejmuje ona: wydawnictwo naukowe, organizację konferencji i seminariów naukowych, dofinansowywanie uczestnictwa pracowników w konferencjach zewnętrznych, system pomocy materialnej dla pracowników przygotowujących rozprawy habilitacyjne. Integracji naukowej pracowników Uczelni sprzyjają też referaty przygotowywane na konferencje własne i zewnętrzne.

Uczelnia posiada szeroką współpracę międzynarodową w ramach programu ERASMUS, która ma nie tylko charakter współpracy wymiany studentów, a także wymiany kadry, co ma znaczący wpływ na kierunki badań i rozwój naukowy.

W ramach wizytowanego kierunku nie działa żadne koło naukowe. Dlatego też system opieki naukowej studentów obejmuje jedynie wsparcie podczas przygotowywania prac dyplomowych. Studenci uważają jednak, że jeżeli wykazaliby zainteresowanie uczestnictwem w badaniach naukowych mogliby zwrócić się o wsparcie do wykładowców Uczelni i spotkaliby się z życzliwym przyjęciem.

Do głównych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych należy problematyka z zakresu podatków, bankowości, kierunków zmian w rachunkowości sektora finansów publicznych, międzynarodowych standardów rachunkowości.

Działalność naukowo – badawcza pracowników prowadzących zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość została zebrana w publikacjach. W latach 2009-2013 opublikowano prace przygotowane przez kadrę kierunku (prace afiliowane): monografie i podręczniki akademickie: 3; autorstwo rozdziału w monografii: 64; publikacje w recenzowanych czasopismach: 20; opracowania redakcyjne: 19. Pełny spis publikacji został przedstawiony w raporcie Samooceny – Załącznik A-4.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego : nie podlega ocenie
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział stwarza pracownikom i studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych. Wizytowana jednostka, z uwagi na prowadzenie studiów I stopnia nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych. Trzeba podkreślić, że prowadzone badania w zakresie finansów i rachunkowości przyczyniły się do osiągnięcia przez Wydział w ocenie parametrycznej kategorii B.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Rekrutacja kandydatów na studia prowadzona jest w oparciu o Uchwały przyjmowane przez senat Uczelni. Rekrutacja na bieżący rok akademicki została przeprowadzona w oparciu o Uchwałę Senatu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego z dnia 16 maja 2012 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia pierwszego stopnia i jednolite studia magisterskie w roku akademickim 2013/2014. Przewiduje ona, że warunkiem przyjęcia na studia jest posiadanie świadectwa dojrzałości. Świadectwa maturalne uzyskane za granicą uznawane są za równoważne świadectwu dojrzałości na zasadach określonych w umowach międzynarodowych oraz przepisach o systemie oświaty. Decyzję o przyjęciu na studia podejmuje dziekan wydziału prowadzącego kierunek studiów. Od decyzji dziekana przysługuje odwołanie do rektora. Nabór kandydatów na kierunek *Finanse i rachunkowość* prowadzony jest zgodnie z Uchwałą dwa razy w roku, na semestr zimowy na studia stacjonarne i niestacjonarne oraz na semestr letni na studia niestacjonarne. Przepisy Uchwały rekrutacyjnej nie wprowadzają w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów żadnych zasad odnoszących się do wyników uzyskanych na poprzednim etapie kształcenia ani limitów, co oznacza, że wstęp na studia jest wolny.

Warunki i tryb rekrutacji przyjęte w Uczelni oraz terminy ich podawania do wiadomości są zgodne z przepisami Ustawy z dnia 27.07.2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Jednocześnie należy wskazać, że zasady rekrutacji stosowane w Uczelni nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

Zasady i procedury rekrutacyjne zostały opisane w uchwale przyjętej przez Senat Uczelni w dniu 16 maja 2012 r. ze zmianami. Regulacje te nie zawierają postanowień o charakterze dyskryminacyjnym. Postępowanie kwalifikacyjne dla kandydatów na studia odbywa się na podstawie wyników uzyskanych podczas egzaminów maturalnych lub im odpowiadających. Uczelnia jest także otwarta na studentów zagranicznych, czego efektem jest znaczny udział studentów pochodzenia ukraińskiego w strukturze osób kształcących się w Krakowskiej Akademii im. A. Frycza-Modrzewskiego. Postępowanie kwalifikacyjne na studia stacjonarne i niestacjonarne jest identyczne.

7.2)

System oceny osiągnięć studentów stosowany na ocenianym kierunku studiów oparty jest na rozwiązaniu przewidującym zaliczenie każdego przedmiotu z wystawieniem oceny. Nie dotyczy to jedynie praktyki zawodowej, która jest zaliczana, ale bez wystawiania oceny. W szczegółowych programach kształcenia określone zostały sposoby zaliczania przedmiotów oraz kryteria wystawienia określonej oceny. Sposoby weryfikacji osiągnięć studentów są dostosowane do zakładanych celów i efektów kształcenia i motywują do ich osiągania. Motywacyjny charakter oddziaływania wyraża się w szczególności w systematycznym

sprawdzaniu wiedzy i umiejętności nabywanych w trakcie zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń i wystawieniu ocen cząstkowych za aktywność na nich oraz realizację prac i zadań zlecanych studentom.

Regulamin studiów określa procedury i zasady wystawiania ocen oraz przekazywania studentom informacji o nich. Są to regulacje zapewniające przejrzystość całego systemu i obiektywizm oceniania. Studenci mają zagwarantowaną możliwość wnoszenia odwołań od dokonanej oceny i jej weryfikacji. Wymagania odnośnie zaliczenia przedmiotu i zdania egzaminu końcowego są odpowiednio wystandaryzowane i podane do wiadomości studentów w Regulaminie studiów oraz kartach przedmiotów.

System kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość jest zorientowany na oczekiwania i systematyczne pogłębianie wiedzy studentów co potwierdza stosowanie zaliczeń etapowych, kolokwii oraz znaczny nacisk kładziony na stosowanie metod aktywizujących studentów w trakcie zajęć i bieżącą ocenę ich aktywności. Informacje na temat systemu weryfikacji efektów kształcenia w Uczelni są przedstawiane przez prowadzonych podczas pierwszych zajęć oraz dostępne dla studentów na portalu informacyjnym Uczelni. Stosowanie się do ww. zasad podlega ocenie w ankiecie ewaluacyjnej. Zdaniem studentów, program studiów jest dostosowany do możliwości oferowanych przez Uczelnię. System oceny osiągnięć jest w opinii studentów zrozumiały oraz obiektywny.

7.3)

Uczelnia stwarza studentom możliwość wyjazdu na wymiany zagraniczne oraz praktyki w ramach programu Erasmus. System informowania o programach wymiany wśród studentów wizytowanego kierunku funkcjonuje prawidłowo. Uczelnia zabiega, aby uznawanie przedmiotów zaliczonych za granicą oraz uzupełnianie różnic programowych, odbywał się w sposób właściwy dla zasad programu Erasmus. Istnieje także możliwość obniżenia czesnego na wniosek studenta na czas wymiany zagranicznej.

Podczas spotkania studenci wizytowanego kierunku zadeklarowali jednak niewielkie zainteresowanie programami wymiany. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak dostatecznej znajomości języka obcego oraz względy finansowe. Studenci zwrócili także uwagę, że rekrutacja do programu Erasmus jest scentralizowana, a jednym z kryteriów jest średnia ocen. W ich opinii wyniki studentów finansów i rachunkowości są niższe niż na innych kierunkach.

W ocenie Uczelni sytuacja ta wynika z niskiej świadomości studentów związanej z korzyściami wypływającymi z uczestnictwa w wymianie zagranicznej, w tym wpływu takiego doświadczenia na możliwość znalezienia pracy zawodowej.

Wobec powyższego Zespół Oceniający sugeruje rozważenie przyjęcia rozwiązania umożliwiającego wyjazd na stypendium Erasmus najlepszemu studentowi kierunku finanse i rachunkowość bez centralnego postępowania rekrutacyjnego. Rozwiązanie to pozwoli na utrzymanie mobilności studentów przynajmniej na minimalnym poziomie.

Studenci uczestniczą w obowiązkowych lektoratach z języka obcego nowożytnego. Jak wynika z raportu samooceny Uczelnia wprowadziła do programu kształcenia semestr zajęć z języka obcego specjalistycznego, co zasługuje na uznanie. Studenci wizytowanego kierunku nie mają niestety możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych w języku obcym, ponieważ takie dla kierunku finanse i rachunkowość nie są organizowane. Być może jest to jedna z przyczyn wpływających na niski stopień mobilności studentów tego kierunku – uczestnictwo w zajęciach prowadzonych w języku obcym jest uwzględniane przy rekrutacji do programu Erasmus. Zaleca się zatem wprowadzenie do oferty edukacyjnej zajęć fakultatywnych prowadzonych w języku obcym do wyboru dla zainteresowanych studentów.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili zainteresowanie taką formą zajęć.

Studenci obecni podczas spotkania z zespołem wizytującym zadeklarowali, że wiedzą czym są punkty ECTS. Uważają, że w większości przypadków liczba punktów odzwierciedla nakład pracy niezbędny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

7.4)

System pomocy materialnej. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego obejmującego wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 cyt. ustawy, podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi a stypendiami rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 cyt. ustawy. Sposób przyznawania świadczeń uznany został przez studentów wizytowanego kierunku za przejrzysty oraz sprawny. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej pozostaje w zakresie kompetencji dziekana i jest realizowane przy pomocy administracji Uczelni. Uprawnienia związane z przyznawaniem stypendium Rektora oraz odwoławcze pozostają w kompetencji Rektora Uczelni.

Jak wynika z § 26 ust. 1 Regulaminu stypendia rektora dla najlepszych studentów przyznawane są zarówno z tytułu uzyskania wysokiej średniej ocen jak i w związku z osiągnięciami naukowymi, artystycznymi lub sportowymi.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 173 ust. 1 oraz art. 175 ust. 1 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, fakt posiadania statusu studenta danej Uczelni jest decydującym o możliwości wnioskowania o świadczenie *stypendium rektora dla najlepszych studentów*. Lista rankingowa o której mowa w § 29 Regulaminu może ułatwiać studentom ocenę szans na otrzymanie stypendium. Każdy student we własnym zakresie powinien mieć możliwość podjęcia decyzji o złożeniu wniosku o wskazane świadczenie oraz mieć możliwość uczestnictwa w pełnej procedurze odwoławczej.

Ponadto zwraca się uwagę na § 28 ust. 1 Regulaminu, z którego wynika, że na Uczelni liczba studentów stanowiących 10% najlepszych studentów kierunku ustalana jest w oparciu o liczbę osób, które zaliczyły rok w terminie, podczas gdy liczbę studentów danego kierunku wyznacza liczba studentów realizująca kierunek. Decyzje dotyczące przyznawania świadczeń pomocy materialnej zawierają wszystkie niezbędne elementy określone w art. 107 ust. 1 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.

Ponadto, Uczelnia stworzyła własny fundusz stypendialny, z którego wypłacane jest stypendium za wyniki w nauce dla osób, które pomimo uzyskania wysokiej średniej ocen nie mogą otrzymać stypendium rektora dla najlepszych studentów. Zgodnie z informacjami przekazanymi podczas wizytacji, stypendium to jest odpowiedzią Uczelni na potrzeby licznej grupy studentów nieposiadających obywatelstwa polskiego lub Karty Polaka. Wprowadzenie tego typu świadczenia zasługuje na aprobatę.

Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom znane, a wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą uzyskać na stronie internetowej Uczelni oraz Dziekanacie.

Poza wskazanymi powyżej uchybieniami system pomocy materialnej funkcjonuje prawidłowo.

System opieki naukowej i dydaktycznej. Studenci pozytywnie oceniają system opieki naukowej i dydaktycznej. Nauczyciele akademicki są dostępni w trakcie

wyznaczonych konsultacji, a ich terminy są dostosowane do potrzeb studentów. W trakcie spotkania studenci potwierdzili, że wykładowcy są dla nich dostępni również poza czasem zajęć oraz wyznaczonych konsultacji, także z wykorzystaniem w tym celu poczty elektronicznej. Wymiar czasowy prowadzonych konsultacji oraz pełnionych dyżurów studenci uznali za wystarczający w stosunku do ich potrzeb.

Studenci posiadają poprzez stronę internetową Uczelni lub system informacyjny dostęp do wszystkich niezbędnych informacji związanych z tokiem studiów, w tym harmonogramów zajęć, terminów sesji egzaminacyjnej, sylabusów oraz materiałów dydaktycznych. Studenci wyrazili pozytywną opinię na temat ustalania harmonogramu sesji egzaminacyjnej.

Wszyscy studenci kierunku *finanse i rachunkowość* uczestniczą w zajęciach z języka obcego nowożytnego na jednym poziomie zaawansowania. W opinii studentów poziom lektoratów nie jest zbyt wysoki, ale umożliwia zdobycie kompetencji językowych na wymaganym dla ukończenia studiów poziomie pierwszego stopnia. Studenci nie mają możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych w języku obcym. W miarę możliwości należy rozważyć utworzenie grup o zróżnicowanym poziomie nauczania języka obcego nowożytnego i umożliwienie studentom uczestnictwa w zajęciach prowadzonych w języku obcym, np. w ramach przedmiotów do wyboru.

Studenci mają możliwość indywidualizacji programu studiów na zasadach wskazanych w Regulaminie studiów drodze indywidualnego toku studiów oraz przez swobodny wybór seminarium dyplomowego, zajęć z języka obcego nowożytnego, praktyk oraz przedmiotów obieralnych. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym nie było obecnych osób studiujących według indywidualnego toku studiów.

Zasady dyplomowania są znane studentom wizytowanego kierunku. Studenci potwierdzili możliwości wyboru promotora spośród prowadzących semina dyplomowe oraz samodzielnego proponowania tematu prac dyplomowych.

Godziny otwarcia dziekanatów oraz innych komórek administracyjnych odpowiadających za obsługę studenta zostały uznane przez studentów za dostosowane do ich potrzeb. Pozytywnie oceniono także kompetencje pracowników administracji.

Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny. W Uczelni w oparciu o Regulamin Samorządu Studenckiego Krakowskiej Akademii im. A. Frycza-Modrzewskiego funkcjonuje Samorząd Studencki charakteryzujący się dwupoziomą strukturą – na szczeblu ogólnouczelnianym oraz wydziałowym. Aktualnie powoływanie starostów poszczególnych lat i grup studentów jest fakultatywne.

Samorząd Studencki jedynie opiniuje w formie uchwał regulamin studiów, regulamin przyznawania pomocy materialnej, a także plany i programy nauczania. Jego przedstawiciele nie uczestniczą jednak w opracowywaniu poszczególnych dokumentów (regulaminu studiów i regulaminu pomocy materialnej). Zdaniem przedstawicieli Samorządu Studenckiego Władze Uczelni nie są otwarte na działalność studencką na Uczelni, w tym działalność Samorządu Studenckiego.

Komunikacja oraz współpraca pomiędzy Władzami Wydziału i studentami kierunku finanse i rachunkowość jest prawidłowa. Uwagi studentów dotyczące programów kształcenia oraz funkcjonowania Wydziału są uwzględniane przy podejmowaniu decyzji.

Podczas wizytacji zgłoszono liczne problemy dotyczące możliwości informowania studentów o organizowanych przez Samorząd Studencki wydarzeniach a także kontaktów z władzami Uczelni oraz zasad finansowania działalności studenckiej. Na spotkaniu podsumowującym Władze uczelni przedstawiły argumenty dotyczące zasad współpracy z Samorządem Studentów. Zespół oceniający uważa, iż sytuacja ta wymaga dialogu między Władzami Uczelni a Samorządem Studentów.

Studenci zaangażowani w działalność Samorządu Studenckiego zdają sobie sprawę z niedostosowania aktualnie obowiązującego Regulaminu Samorządu Studenckiego do realiów funkcjonowania Uczelni, jednakże ze względu na problem proceduralny nie są w stanie uchwalić nowej regulacji. Problem ten ma zostać rozwiązany w kolejnym roku akademickim. Aktywne współtworzenie życia Wydziału i Uczelni niestety nie cieszy się dużym zainteresowaniem studentów. Wynika to zarówno z licznych pozauczelnianych zobowiązań studentów, jak i z faktu, że działalność w Samorządzie Studenckim nie jest atrakcyjna dla studentów. Przejawy zainteresowania zaangażowaniem w życie Uczelni można zaobserwować przede wszystkim wśród studentów z obywatelstwem innych państw. Samorząd Studencki ma własne biuro oraz dostęp do urządzeń biurowych.

Jak wynika z przedstawionych list członków organów liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni oraz Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 61 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci posiadają swoich przedstawicieli również w pozostałych gremiach wskazanych przez Ustawę. W bieżącym roku akademickim studenci w ramach własnych procedur wyborczych nie byli w stanie wydelegować odpowiedniej liczby przedstawicieli do Rady Wydziału. Dlatego też przedstawiciele studentów w Radzie Wydziału zostali powołani przez Dziekana w oparciu o rekomendacje przedstawione przez Samorząd Studencki. Choć procedura ta nie odpowiada obowiązującym na Uczelni regulacjom, to sytuacja ta była nadzwyczajna i została uzasadniona zarówno przez Samorząd Studencki, jak i Władze Wydziału podczas wizytacji.

W ramach kierunku finanse i rachunkowość nie funkcjonuje studencki ruch naukowy. W Uczelni działa Biuro Karier zajmujące się doradztwem zawodowym oraz udostępnianiem informacji o dostępnych ofertach pracy, stażach i konkursach dedykowanych studentom. Studenci mają również możliwość skorzystania z usług uczelnianej Studenckiej Poradni

Obecni podczas spotkania z zespołem wizytującym studenci studiów niestacjonarnych przyznali, że ich główną motywacją do podjęcia kształcenia była konieczność uzupełnienia kwalifikacji w związku z wykonywaną już pracą zawodową. Ofertę programową Uczelni oceniają jako konkurencyjną, jednakże w ich opinii poziom jakości kształcenia nie dorównuje oferowanemu przez krakowskie uczelnie publiczne.

W ramach Samorządu Studenckiego działa także Poradnia Regulaminowa, która udziela porad prawnych w zakresie obowiązującego Regulaminu, pomaga w redagowaniu podań oraz wyjaśnia wątpliwości dotyczące regulacji obowiązujących na Uczelni.

7.5)

Pierwsza ocena programowa kierunku.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Warunki i tryb rekrutacji przyjęte w Uczelni oraz terminy ich podawania do wiadomości są zgodne z odpowiednimi przepisami. Rekrutacja nie zawiera zasad dyskryminacji określonych grup kandydatów.

7.2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane. Studenci są informowani o zasadach zaliczania przedmiotów oraz mają dostęp do kart przedmiotów/sylabusów zawierających zasady formułowania ocen.

7.3) Uczelnia zapewnia studentom możliwość udziału w programach wymiany międzynarodowej oraz dokłada wszelkich starań w zakresie informowania studentów o możliwości wyjazdu oraz zakresie uznawania przedmiotów zaliczonych za granicą na uczelni macierzystej. Studenci niechętnie korzystają z możliwości wymiany głównie z powodu niedostatecznej znajomości języka obcego, ale także ze względu na sposób rekrutacji (rekrutacja centralna). Uczelnia nie oferuje studentom zajęć obieralnych w języku obcym.

7.4) Uczelnia zapewnia studentom opiekę dydaktyczno-naukową oraz odpowiednie warunki materialne. Uczelnia stworzyła także własny fundusz stypendialny, z którego wypłacane są stypendia osobom, które nie mogą ubiegać się o stypendium rektora.. Studenci są reprezentowani w organach kolegialnych Wydziału. Współpraca studentów oraz władz wydziału jest prawidłowa. Studenci zgłosili problemy współpracy Samorządu Studenckiego i Władz Uczelni. W ramach wizytowanego kierunku nie funkcjonuje żadne studenckie koło naukowe. W opinii studentów obsługa administracyjna Wydziału jest kompetentna i pomocna..

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1)

W Uczelni wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia funkcjonuje od roku 2005, kiedy została powołana – Uchwałą Senatu z dnia 12 października 2005 r. – 11-osobowa Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia, zmieniona na mocy Uchwały Senatu z dnia 3 grudnia 2008 r. na Komisję ds. Dydaktyki i Jakości Kształcenia. W 2006 r. powołany został Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. Efektem prac Komisji wypracowany został dokument pn. System Zarządzania Jakością Kształcenia w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, w którym określono narzędzia badawcze i cele ewaluacji jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych. Zarządzaniem jakością kształcenia na Uczelni zajmowały się Komisje Wydziałowe, oceniające i modyfikujące programu studiów – Komisje Programowe. Komisje te podlegały kontroli Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Jakości Kształcenia, której przewodniczył Prorektor ds. nauki i nauczania.

W wyniku zmian ewaluacyjnych w tym obszarze obecnie Zarządzeniem Rektora Nr 41/2012 z dnia 6 listopada 2012 r. w sprawie wdrożenia i doskonalenia w Krakowskiej akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia, zostały określone aktualne cele tego systemu. Uczelnia posiada dokumentację potwierdzającą funkcjonowanie Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Jakości Kształcenia, w tym protokoły z posiedzeń wraz z listami obecności

W celu wdrażania i stałego doskonalenia uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia w uczelni powołane zostały Uczelniana Komisja do spraw Jakości Kształcenia oraz wydziałowe komisje do spraw jakości kształcenia na mocy Zarządzenia Rektora Nr 30/2012 z dnia 1 października 2012 r. w sprawie utworzenia Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia oraz ich zadań. Ponadto w uczelni powołany został Uchwałą Senatu z dnia 7 grudnia 2011 r. Senacki Zespół ds. wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji.

Uchwałą Rady Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Nr 10/X/12/13 z dnia 3 października 2012 r. oraz Zarządzeniem Dziekana powołano 11-osobową Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej.

Powołane zostały również osoby odpowiedzialne za dodatkowe zadania mające związek z jakością na wydziale, w tym m. in. pełnomocnika dziekana ds. praktyk na kierunkach, pełnomocnika dziekana ds. współpracy międzynarodowej, koordynatora ds. wydziałowej strony internetowej, pełnomocnika dziekana ds. kształcenia na odległość, a także kierownika uczelnianego centrum e-learningu. Nadzór nad pracami Komisji sprawuje Dziekan Wydziału.

Zarządzeniem nr 7/2013 Dziekana z dnia 21 czerwca 2013 r. został zatwierdzony na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej - zmodyfikowany System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej będący realizacją postanowień wymienionego wyżej zarządzenia Rektora z dnia 6 listopada 2012 r. Dziekan wydał również zarządzenia dotyczące zasady dokumentowania efektów kształcenia, hospitacji zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2013/2014.

Wydział posiada dokumentację potwierdzającą funkcjonowanie Komisji ds. Jakości Kształcenia, w tym protokoły z posiedzeń wraz z listami obecności

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono również, iż na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia, w tym również jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku finanse i rachunkowość oparta jest na strukturze organizacyjnej Uczelni oraz wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Główną osobą odpowiedzialną za zarządzanie całym Wydziałem Zarządzania i Komunikacji Społecznej oraz poszczególnymi kierunkami studiów w tym kierunku finanse i rachunkowość jest dziekan, którego w wypełnianiu obowiązków wspomagają prodziekani. Dziekan i prodziekani tworzą kolegium dziekańskie, dzięki czemu wiele decyzji dziekana i prodziekanów zapada w sposób kolegialny. Najważniejszymi zadaniami dziekana związanymi z zarządzaniem kierunkami studiów są: organizowanie i nadzorowanie procesu dydaktyczno-naukowego na wydziale m. in. poprzez dobór odpowiedniej kadry i wnioskowanie do Rektora i Kanclerza o zatrudnienie, opracowanie i aktualizacja strategii rozwoju wydziału zgodnej ze strategią rozwoju uczelni uchwaloną przez senat oraz przedkładanie jej do uchwalenia radzie wydziału, opracowywanie projektów planów studiów i programów kształcenia zgodnie z prowadzonymi na wydziale kierunkami i specjalnościami studiów oraz przedstawianie ich do uchwalenia radzie wydziału., wdrażanie, realizacja i kontrola Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia oraz zbieranie i rozpowszechnianie informacji dotyczących działań w zakresie jakości kształcenia na wydziale, sporządzanie, dla każdego kierunku i poziomu studiów oceny efektów kształcenia, koordynowanie i nadzorowanie procesu hospitacji zajęć dydaktycznych, podejmowanie decyzji w indywidualnych sprawach studenckich (wraz z prodziekanami), przewodniczenie egzaminom dyplomowym i kierowanie do recenzji prac dyplomowych (wraz z prodziekanami), przygotowanie dla Rektora corocznego sprawozdania z działalności wydziału.

Działania projakościowe na wizytowanym wydziale związane są z realizacją celu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. System ma dwa szczeble: uczelniany i wydziałowy. Celem wewnętrznego systemu na szczeblu uczelnianym jest podnoszenie jakości kształcenia na uczelni, propagowanie kultury jakości wśród kadry studentów i absolwentów, wypracowanie i doskonalenie procedur oceny organizacji i warunków kształcenia, podnoszenie prestiżu uczelni w krajowym i międzynarodowym otoczeniu. Określono cele szczegółowe systemu. Strukturę organizacyjną systemu tworzy jak wspomniano wyżej, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowe Komisje ds. jakości kształcenia. Zarządzenia Rektora uszczegóławiają zasady realizacji zadań systemu, określają ogólnie ich procedury.

Wydziałowa Komisja na wizytowanym Wydziale składa się z 11 osób, w tym studenta, przedstawicieli prowadzonych na wydziale kierunków, w tym przedstawiciela kierunku finanse i rachunkowość. Ponadto w ramach systemu działają pełnomocnicy ds. praktyk i systemu ECTS, współpracy międzynarodowej i kształcenia na odległość. Powołano także Koordynatora ds. wydziałowej strony internetowej, administratorów systemu komputerowego „syllabus” oraz weryfikatorów sylabusów do poszczególnych przedmiotów i modułów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów na wydziale. Określono kompetencje i zakres działania organów związanych z realizacją zadań wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia uczelni w tym Komisji ds. jakości kształcenia na szczeblu Uczelni i Wydziału.

Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WK ds. JK) należy:

- opracowanie i aktualizacja Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia na wydziale,
- nadzór nad wdrażaniem Krajowych Ram Kwalifikacji na wydziale
- opracowywanie i aktualizacja efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i specjalności przy wykorzystaniu najlepszych wzorców krajowych i zagranicznych przy współpracy z Senackim Zespołem ds. wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji,
- nadzorowanie przygotowywania i opiniowanie projektów programów kształcenia dla nowych kierunków studiów tworzonych w ramach wydziału,
- okresowe kontrolowanie planów studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się w danym roku akademickim i ich weryfikacja pod kątem zgodności z KRK oraz innymi zmieniającymi się przepisami prawa,
- analiza bieżących planów studiów i programów kształcenia pod kątem powiązań modułowych i kierunkowych efektów kształcenia oraz proponowanie wykładowcom korekty tych powiązań w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości,
- weryfikacja poprawności sekwencji przedmiotów w planach studiów oraz godzinowego obciążenia studentów,
- przeprowadzanie analiz statystycznych na podstawie planów studiów dotyczących zależności pomiędzy wymiarem godzinowym zajęć z poszczególnych przedmiotów a liczbą punktów ECTS oraz modułowymi efektami kształcenia,
- opracowanie i weryfikacja wskaźników ilościowych, takich jak liczba godzin i formy zajęć, liczba egzaminów i zaliczeń, udział zajęć fakultatywnych i obligatoryjnych, przy udziale opiekunów kierunków studiów i specjalności na wydziale,
- ujednolicanie zasad ustalania punktów ECTS dla przedmiotów ogólnouczelnianych na wydziale, przy udziale opiekunów kierunków studiów i specjalności,
- analiza zalecanej w sylabusach literatury obowiązkowej i uzupełniającej pod względem, jej aktualności,
- zapewnienie dostępności literatury podstawowej i uzupełniającej dla studentów w porozumieniu z Działem Uzupełniania Zbiorów Biblioteki KA AFM,
- analiza studenckich ocen w celu kontroli i weryfikacji poprawności procesu dydaktycznego,
- przeprowadzanie ewaluacji zajęć dydaktycznych pod koniec każdego semestru zajęć i analiza jej wyników oraz przygotowywanie raportów z procesu ewaluacji,
- nadzór nad hospitacją zajęć dydaktycznych na wydziale,
- okresowa kontrola i ocena publicznej dostępności opisu kierunkowych efektów kształcenia i programów studiów,

- analiza zgodności tematyki prac dyplomowych z kierunkiem studiów oraz wybraną przez studenta specjalnością,
- kontrola i ocena jakości wybranych prac dyplomowych oraz przeprowadzanie audytów prac dyplomowych,
- monitorowanie zgodności programów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów z oczekiwaniami rynku pracy m. in. poprzez kontakt z interesariuszami zewnętrznymi,
- analiza i ocena skuteczności prowadzonych działań mających na celu dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy,
- przeprowadzanie badania ankietowego interesariuszy zewnętrznych powiązanych z poszczególnymi kierunkami studiów, analiza uzyskanych ankiet i formułowanie wniosków związanych z doskonaleniem kształcenia,
- analiza i raportowanie wyników badań losów absolwentów wydziału,
- ocena udziału praktyków, w tym także przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, w realizacji procesu dydaktycznego na wydziale (udział praktyków w dydaktyce),
- przygotowywanie sprawozdań oraz analiz tematycznych z działalności komisji w danym roku akademickim dla dziekana oraz Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia,
- przygotowywanie informacji o pracach oraz podjętych decyzjach przez WK ds. JK dla rady wydziału,
- mailowe informowanie wykładowców o rozwiązaniach wdrożonych przez WK ds. JK,
- udział w opracowywaniu raportów samooceny na potrzeby PKA.

Jak widać zakres zadań jest kompleksowy i bardzo szczegółowy. Najważniejszymi zadaniami dziekana związanymi z zarządzaniem jakością jest między innymi: wdrażanie, realizacja i kontrola Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia oraz zbieranie i rozpowszechnianie informacji dotyczących działań w zakresie jakości kształcenia na wydziale,

Na wizytowanym wydziale prowadzone są działania projakościowe zmierzające do doskonalenia jakości kształcenia w tym:

a) weryfikacja efektów kształcenia.

Jednym z narzędzi które jest wykorzystywane przy weryfikacji efektów kształcenia określonych zgodnie z zasadami KRK jest matryca pokrycia kierunkowych efektów kształcenia, wskazująca, które efekty są realizowane w ramach wybranych przedmiotów/modułów oraz matryca pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez efekty kierunkowe i pośrednio modułowe. Na wydziale na kierunku informatyka i ekonometria opracowano efekty kształcenia na poziomie kierunku i przeszły one proces szerokiej konsultacji interesariuszy wewnętrznych (Komisja Wydziałowa) oraz zewnętrznych co potwierdzają przedłożone podczas wizytacji dokumenty.

Rada Wydziału zaopiniowała efekty a senat je zatwierdził. Efekty na poziomie przedmiotu zostały określone w sylabusach. W tym celu określono obowiązki nauczyciela akademickiego:

- przygotowanie sylabusu do przedmiotu, z uwzględnieniem wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji, zawierającego szczegółowy opis treści przedmiotu/modułu, jak również opis modułowych efektów kształcenia wraz z odniesieniami do kierunkowych efektów kształcenia, a także dobór metod dydaktycznych i kryteriów oceny studenta,
- przekazanie studentom, na pierwszych zajęciach z przedmiotu, wyczerpujących informacji zawartych w sylabusie, w tym o przewidzianych do osiągnięcia efektach

kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz o warunkach zaliczenia przedmiotu, wymogach, formie i metodach oceny ich osiągnięć, a także o literaturze obowiązkowej,

- przeprowadzenie egzaminów i zaliczeń oraz analiza osiągniętych przez studentów efektów kształcenia w ramach zaliczeń i egzaminów i na tej podstawie wystawienie studentom ocen pozytywnych, zgodnie ze skalą ocen określoną w Regulaminie Studiów, jeśli spełnili wymagania dotyczące efektów kształcenia, lub też ocen negatywnych (2,0) w przypadku nieosiągnięcia jednego lub większej liczby efektów kształcenia dla danego modułu/przedmiotu,
- wypełnianie protokołów egzaminacyjnych zawierających listę ocen wystawianych studentom i przykazywanie ich do dziekanatu,
- opracowywanie poprawionych i zaktualizowanych opisów przedmiotów/modułów uwzględniających zmiany w celach, treściach przedmiotu, w metodach oceniania studenta i w metodach weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, wynikające z analizy stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów w poprzednich semestrach i przekazywanie ich WK ds. JK oraz opiekunom danego kierunku i specjalności celem ich weryfikacji i akceptacji,
- zbieranie i przechowywanie przez okres trwania zajęć w formie papierowej lub elektronicznej wykazu pytań i tematów egzaminacyjnych oraz prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych studentów lub innych dowodów na osiągnięcie określonych efektów kształcenia przez studentów i przekazywanie ich do dziekanatu niezwłocznie po ukończeniu danego przedmiotu w semestrze zajęć,
- Zgłaszanie dziekanowi zauważonych nieprawidłowości związanych z procesem kształcenia.

Wewnętrzny system obejmuje weryfikację efektów kształcenia na wszystkich etapach kształcenia. Najczęstszą formą weryfikacji efektów kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość są egzaminy pisemne, kolokwia zaliczeniowe, rozwiązywanie zadań, prace projektowe w laboratoriach komputerowych, projekty grupowe na zadany temat. Kryteria oceny zostały sformułowane w poszczególnych sylabusach i są podawane przez prowadzącego na pierwszych zajęciach. Po konsultacji z WKds.JK dziekan wydał rozporządzenie o gromadzeniu w dziekanacie prac pisemnych i w formie elektronicznej potwierdzających osiąganie przez studentów założonych efektów. Efekty końcowe realizowane są w procesie dyplomowania. Podstawę organizacji dyplomowania i przeprowadzania egzaminu dyplomowego dla studentów kierunku finanse i rachunkowość rozpoczynających studia w roku akademickim 2012/2013 lub później stanowią przepisy Regulaminu Studiów Krakowskiej Akademii obowiązującego od roku akademickiego 2012/2013. Zgodnie z Regulaminem: „Student jest zobowiązany przygotować i złożyć pracę dyplomową”, co jest warunkiem uzyskania dyplomu licencjata. Student otrzymuje dyplom ukończenia studiów na kierunku Informatyka i ekonometria, wówczas gdy spełni następujące ustawowe wymogi: osiągnięcie wszystkich kierunkowych efektów kształcenia, w tym współzależne z nimi modułowe efekty odzwierciedlone w pozytywnie zaliczonych przedmiotach przewidzianych w programie studiów, osiągnięcie efektów praktycznych potwierdzone zaliczoną praktyką studencką oraz złożenie egzaminu dyplomowego. Od naboru 2012/2013 student przygotowuje także pracę licencjacką ocenianą przez promotora i recenzenta oraz składa egzamin dyplomowy. W poprzednich latach dyplomanci mieli obowiązek pisania prac seminaryjnych a efekty końcowe weryfikowane były egzaminem dyplomowym.

Szczegółowy opis wymagań, jakie powinny spełniać prace dyplomowe dopuszczone do obrony na WZiKS został zawarty o osobnym dokumencie pt. „Wytoczne przygotowania prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego”, Weryfikacja

końcowych efektów kształcenia odbywa się trzystopniowo, poprzez: zaliczenie modułu kształcenia "seminarium dyplomowe" na zasadach ogólnie obowiązujących dla przedmiotów, przygotowanie pracy dyplomowej, w przypadku której efekty kształcenia są weryfikowane przez promotora w czasie jej przygotowywania, jak również po jej zakończeniu w postaci dwóch recenzji pracy dyplomowej, przygotowywanych przez promotora i recenzenta, zdanie egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Student odpowiada na trzy pytania na egzaminie, spośród których dwa, z zakresu kierunku studiów i specjalności są losowane a trzecie, zazwyczaj związane z tematyką pracy dyplomowej, otrzymuje od promotora lub recenzenta. Zestawy pytań dla kierunku finanse i rachunkowość zostały przygotowane przez Kolegium Dziekańskie, przy udziale opiekunów kierunków i specjalności (następnie zatwierdzone przez radę wydziału i podane do wiadomości studentów poprzez opublikowanie na stronie internetowej wydziału. Zespół oceniający dokonując przeglądu prac seminaryjnych zapoznał się z protokołami egzaminów dyplomowych., które wskazywały iż pytania egzaminu dyplomowego odpowiadają zakresowi kierunku finanse i rachunkowość

Na kierunku finanse i rachunkowość

prowadzone są zajęcia na odległość dla pięciu kursów. Opracowano zasady weryfikacji dla tego typu kształcenia. W przypadku praktyk studenckich ich przebieg i efekty kształcenia oceniane są zarówno przez ich opiekunów w przedsiębiorstwach, instytucjach i urzędach, jak i przez pełnomocnika dziekana ds. praktyk.

b) przeglądy programowe.

Na kierunku finanse i rachunkowość dokonywane są systematyczne przeglądy programu studiów i zatwierdzane przez Radę Wydziału. Szczególnie szerokiego przeglądu dokonano z uwagi na wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacji. Założenia nowego programu kształcenia, zostały opracowane przez Kolegium Dziekańskie, opiekunów kierunków i specjalności i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, której prace projektowe były nadzorowane i koordynowane przez Senacki Zespół ds. KRK, w skład którego wchodził przedstawiciele wszystkich wydziałów uczelni, reprezentujący różne dziedziny nauki. Po licznych uzgodnieniach i korektach została przygotowana „Dokumentacja do zaopiniowania Senackiemu Zespołowi ds. KRK” zawierająca informacje dotyczące: związku programu z misją uczelni i jej strategią, przyporządkowanie efektów jak i programu studiów do obszaru wiedzy, dziedzin i dyscyplin naukowych. Wskazano w macierzy efektów powiązania między przedmiotami kształcenia a efektami kształcenia. Dokonano przeglądu programu pod kątem dostosowania do oczekiwań rynku pracy. Program kierunku finanse i rachunkowość był zatwierdzony przez Radę Wydziału w której uczestniczyli również studenci, co potwierdzają protokoły posiedzeń. Dokonano statystycznej analizy programu studiów co zawiera odpowiedni dokument. Analiza obejmuje ocenę udziału zajęć do wyboru w grupach przedmiotów, udziału zajęć aktywnych, liczby godzin przypadającej na jeden przedmiot w grupach. Z analizy tej wynika np. iż liczba godzin przeznaczona na jeden przedmiot jest najwyższa dla przedmiotów podstawowych, nieco niższa w grupie przedmiotów kierunkowych a najniższa w grupie specjalnościowych co potwierdza właściwą budowę programu kształcenia. Przeprowadzona analiza wskazała, iż pomimo w miarę równomiernego pokrycia efektów obszarowych efektami kierunkowymi ($KEK/OEK = 1,6$ raza), obserwuje się fakt nierównomiernego nasilenia powiązania efektów kierunkowych z obszarowymi w zakresie umiejętności.. W związku z tym Dziekan na Radzie Wydziału zwrócił uwagę pracownikom na ten fakt i apelował o silniejsze przywiązanie wagi do umiejętności. Przeprowadzona została analiza porównawcza **ocen ze studiów oraz ocen z egzaminu dyplomowego na przykładzie dwóch kierunków Finanse i rachunkowość oraz Informatyka i ekonometria. I tak: na kierunku finanse i rachunkowość są przypadki, w**

których ocena na egzaminie dyplomowym jest niższa aniżeli średnia z ocen w okresie studiów, podczas gdy na kierunku informatyka i ekonometria jest odwrotnie.

W wyniku przeprowadzonej w ramach WSJK analizy porównawczej średnich ocen ze studiów oraz ocen z egzaminu dyplomowego uzyskanych przez pierwszych 61 absolwentów kierunku FiR (lipiec – październik 2013), zaobserwowano zjawisko uzyskiwania przez pewną część studentów na egzaminie końcowym (dyplomowym) niższych ocen niż wynosiła ich średnia ocena z całości studiów. Świadczyć to może, w opinii władz wydziału o wysokich wymaganiach podczas egzaminu dyplomowego na kierunku FiR. Władze Wydziału uznały, iż słabsze oceny mogą być wynikiem obszernego materiału obowiązującego do egzaminu jak i faktu jego formy ustnej. Ponieważ jest to jedyny egzamin ustny w toku studiów na kierunku finanse i rachunkowość i studenci nie są uczeni precyzyjnego formułowania problemów w których muszą integrować poznane zagadnienia. Stwierdzono też, że studentom brak jest także umiejętności autoprezentacji, a w ramach zbyt krótkiego czasu wyznaczonego na seminaria kierunkowe i specjalnościowe (po 15 godzin w semestrze zimowym i letnim – studia stacjonarne oraz po 10 godzin – studia niestacjonarne). Podjęto działania doskonalące:

- **zwiększono liczbę godzin w roku akademickim 2013/2014 seminarium na studiach stacjonarnych do 60 godzin (z 30 godz.) a na niestacjonarnych do 48 godzin (z 20 godz.);**
- **zalecono prowadzącym seminaria wprowadzić element dodatkowego specjalistycznego szkolenia bibliotecznego z nowoczesnych baz danych, zajęcia z autoprezentacji, z etyki zawodu w zakresie rachunkowości itp. w ramach godzin seminaryjnych.**

Tak głębokie analizy i przeglądy programowe będą dobrze służyć procesom doskonalenia.

c) ocena kadry akademickiej

Na Wydziale od wielu lat prowadzony jest proces ankietyzacji zajęć a w tym oceny jakości kadry akademickiej. Ankietyzacja jest prowadzona w cyklu rocznym w systemie elektronicznym i obejmuje wszystkie zajęcia ujęte w programie studiów. Jest 10 pytań oraz uwagi otwarte. Pytania dotyczą sposobu prowadzenia zajęć, komunikatywności, dyscypliny zajęć, treści nauczania, Wyniki ewaluacji uśrednione są dostępne w bibliotece i dziekanacie Nazwiska dziesięciu najwyżżej ocenionych nauczycieli są publikowane na stronie internetowej i ogłaszane na Radzie Wydziału. Kierunek finanse i rachunkowość otrzymał dość wysokie w stosunku do innych kierunków uśrednione oceny od studentów. Zespół oceniający otrzymał wyniki analiz z wykorzystaniem zaawansowanych metod statystycznych Na uwagę zasługuje podejście metodologiczne tych opracowań. Uwzględnia się różne przekroje analiz np. według komentarzy otwartych, poprzez grupowanie pytań, według poszczególnych pytań. Przeprowadzono analizę korelacji pomiędzy parametrami ewaluacyjnymi. Wnioski z tych analiz są bardzo cenne. Na przykład są spostrzeżenia wskazujące iż opinie pozytywne mają niski stopień zróżnicowania zaś negatywne bardzo wysoki co oznacza iż poglądy te w przypadku ocen negatywnych są zróżnicowane. Badania korelacyjne wykazują że dobre rezultaty naukowe nauczyciela akademickiego nie odpowiadają dobrym opiniom studentów. Ustalono i analizowano wielowymiarowe profile przedmiotów z uwagi na cechy ewaluacyjne w przestrzeni parametrów. Tak bogata statystyczna analiza procesu dydaktycznego w świetle opinii studenckich powinna dobrze służyć doskonaleniu jakości kształcenia. Kolejnym instrumentem wykorzystywanym w procesie oceny kadry akademickiej są hospitacje Na kierunku finanse i rachunkowość zaplanowano w roku akademickim 2012/2013 - 13 hospitacji w semestrze letnim. zrealizowano 11, a dwie przełożone zostały na kolejny rok. W zasadach hospitacji przewiduje się priorytet w wyznaczaniu zajęć które nie były hospitowane w okresie ostatnich 4 lat oraz zajęć, które zostały słabo ocenione przez studentów. Władze wydziału dokonały identyfikacji

najczęściej powtarzających się uwag i zaleceń hospitacyjnych. Zalecenia wskazywały na konieczność silniejszego angażowania studentów w wykonywanie zadań dydaktycznych, dobór praktycznych przykładów i urozmaicenie zajęć.

Kadra akademicka podlega również okresowej ocenie zgodnie z wymaganiami Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Kryteria tej oceny uwzględniają pracę dydaktyczną w tym także opinie studentów, pracę naukową i organizacyjną.

Przegląd bardzo bogatej dokumentacji oraz spotkania z władzami uczelni, Komisją ds. Jakości Kształcenia, kadra i studentami pozwalają uznać że na wizytowanym wydziale prowadzone są działania doskonalące jakość kształcenia. Zidentyfikowano potencjalne zjawiska patologiczne:

- absencję studentów na zajęciach obowiązkowych,
- ściąganie na kolokwiah i egzaminach pisemnych,
- dopuszczanie się przez studentów plagiatów podczas pisania prac zaliczeniowych lub dyplomowych,
- niesamodzielne pisanie prac zaliczeniowych i dyplomowych,
- niewypełnianie wszystkich zadań zadeklarowanych w dziennikach praktyk.

Wprowadzono zasadę organizowania obowiązkowych spotkań dla studentów 1 roku studiów w pierwszym dniu ich zajęć na uczelni, z udziałem dziekana lub prodziekana i przedstawiciela dziekanatu. Na spotkaniach tych zwraca się uwagę studentom na zakresu ich obowiązków oraz odpowiedzialności za ich niewypełnienie. Przygotowana w tym celu prezentacja zawiera również ostrzeżenia przed popełnianiem rozmaitych wykroczeń na terenie uczelni. W wyniku cyklicznych działań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia zminimalizowano przypadki niewłaściwego doboru tematyki prac dyplomowych na kierunku informatyka i ekonometria. Wprowadzono system antyplagiatowy. Przegląd prac seminaryjnych przez zespół oceniający pozwala jednak zauważyć że konieczna jest analiza zawartości prac i ocena ich jakości gdyż zdarzały się przypadki wśród wylosowanych prac o niskiej wartości merytorycznej. Komisja ds. Jakości kształcenia dokonała przeglądu sylabusów, który pozwolił na wskazanie uchybień a następnie dokonanie stosownych korekt. Przegląd ten pozwolił na urealnienie siły wpływu poszczególnych przedmiotów, ich treści kształcenia na realizację zakładanych efektów kształcenia. Sprawdzano aktualność zalecanej literatury. Dokonano statystycznej analizy struktury ocen uzyskiwanych przez studentów.

W opinii władz Wydziału wdrażanie systemu zapobiegania zjawiskom patologicznym przynosi wymierne rezultaty, jak chociażby niemal całkowite wyeliminowanie przypadków skracania zajęć. W wyniku ankiet dokonano dywersyfikacji przedmiotu Technologie informacyjne wprowadzając dwie ścieżki kształcenia uzależnione od stopnia przygotowania studentów. Na jednym z ostatnich posiedzeń Komisji ds. Jakości Kształcenia studentka zgłosiła potrzebę weryfikacji formularza ankietowego. Podjęte zostały działania w zakresie zmian formularzy ankiet skierowanych do studentów i pracodawców.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia uwzględnia działania zapewniające dostęp informacji o działaniach projakościowych. Osobą odpowiedzialną za zapewnienie publicznej dostępności efektów kształcenia jest koordynator ds. wydziałowej strony internetowej powołany przez Radę Wydziału. Osoba ta jest odpowiedzialna za przekazywanie na bieżąco uczelnianemu administratorowi opiekującemu się serwerami wydziałowymi treści, które zostają umieszczone na wydziałowej stronie internetowej. W szczególności, dla kierunku finanse i rachunkowość umieszczone są informacje zawierające:

- informacje dla kandydatów o warunkach przyjęcia na studia,
- kierunkowe efekty kształcenia wraz z odniesieniami do efektów obszarowych,
- plany studiów wraz układem przedmiotów w każdym semestrze,
- sylabusy do wszystkich przedmiotów zawierające modułowe efekty kształcenia,

- terminy dyżurów dziekańskich i godzin konsultacyjnych wykładowców.
- oceny egzaminów i zaliczeń,
- zasady przeprowadzania egzaminów i zaliczeń, trybu uzyskiwania dyplomów itd.)

Wydziałowa strona internetowa jest okresowo kontrolowana przez WK ds. JK, a wnioski są przekazywane koordynatorowi ds. wydziałowej strony internetowej, celem uzupełnienia lub aktualizacji treści dostępnych publicznie na stronie wydziału i uczelni.

Wykładowcy zostali zobowiązani do omówienia na pierwszych zajęciach wymagań i procedur weryfikacji zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia. Proces tworzenia sylabusów, ich weryfikacji, wymiany wskazówek i uwag z autorami oraz proces akceptacji odbywał się za pomocą wyspecjalizowanej platformy internetowej: <http://syllabus.ka.edu.pl/>

Efekty pracy Komisji ds. jakości Kształcenia dotyczące kierunku można znaleźć w publikacjach: *Analiza powiązań efektów kształcenia* z serii Biuletynów Qualitas Modrevianae, System Zarządzania Jakością Kształcenia w KA AFM. W celu popularyzowania problematyki jakości kształcenia wydano publikację uczelnianą pt. Krajowe Ramy Kwalifikacji biurokratyczna konieczność czy szansa na poprawę jakości kształcenia w uczelniach

8.2)

W procesie zapewniania jakości kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość bierze udział: kadra akademicka, studenci oraz przedstawiciele pracodawców sektora finansów. Studenci wpływają na zapewnienie jakości kształcenia poprzez:

- udział przedstawiciela studentów w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia,
- udział w badaniach ankietowych, w tym w ankietach ewaluacyjnych pod koniec każdego semestru oraz w ankiecie opiniującej efekty kształcenia pod koniec cyklu kształcenia na danym kierunku studiów.

Przegląd dokumentacji a także spotkania ze studentami pozwalają uznać że studenci mają możliwość aktywnego uczestniczenia w pracach na rzecz jakości kształcenia. Z Protokołów spotkania ze starostami poszczególnych lat i kierunków w tym kierunku finanse i rachunkowość wynika że studenci zgłaszają problemy z zakresu oceny jakości kształcenia: zgłaszali wnioski do procesu ankietyzacji, wnioskowali aby nie grupować zajęć z jednego przedmiotu w małej liczbie zjazdów, dyskutowano o obsadzie zajęć.

System zakłada, iż Absolwenci, którzy zakończyli cykl kształcenia mogą wyrażać swoje opinie o przydatności zdobytej w toku studiów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (przy pomocy kwestionariusza ankiety lub w innej formie, np. w postaci uwag przekazywanych władzom dziekańskim). W celu zacieśnienia współpracy z przedstawicielami rynku pracy w Uczelni powołano Konwent uczelni, będący ciałem opiniodawczo-doradczym. Konwent skupia interesariuszy zewnętrznych uczelni, w tym również potencjalnych pracodawców dla absolwentów uczelni i wydziału. Na Wydziale funkcjonuje Rada Programowa ds. współpracy z biznesem. Przeprowadzone szerokie badania ankietowe wśród pracodawców miały istotny wpływ na ostateczny katalog efektów kształcenia kierunku finanse i rachunkowość oraz program kształcenia. Ankiety dotyczą opiniowania przydatności wybranych efektów kształcenia odnoszących się głównie do przedmiotów kierunkowych, zawierają ponadto pytania dotyczące planów studiów oraz pytanie o zainteresowanie zatrudnieniem absolwentów uczelni. Do listopada 2013 roku badaniem objęto 151 interesariuszy, z tym, że wyniki badań ankietowych opracowano dla 86 interesariuszy.

Dokonano analizy danych na podstawie ankiet 86 interesariuszy w tym 51 interesariuszy zewnętrznych w ramach których znalazło się dziewięciu pierwszych absolwentów kierunku oraz 35 interesariuszy wewnętrznych - studentów studiujących

kierunek „Finanse i rachunkowość” w głównej mierze studentów II – roku, których program kształcenia jest zgodny z koncepcją KRK. Zarówno interesariusze zewnętrzni jak i wewnętrzni podkreślali konieczność poszerzenia zakresu treści oraz liczby godzin przedmiotów specjalnościowych i kierunkowych kosztem przedmiotów ogólnych. Znacznie mocniej fakt ograniczenia przedmiotów ogólnych akcentują interesariusze wewnętrzni – studenci FiR. Wskazywano na przydatność zawodową przedmiotów specjalnościowych. Władze wydziału i kierunku stwierdziły jednak iż nadmiernie przywiązywanie wagi przez interesariuszy zewnętrznych do przedmiotów specjalnościowych oraz kierunkowych, a ograniczanie ogólnych może spowodować kształcenie wąsko wyspecjalizowanych absolwentów, którzy nie będą posiadać ogólnej wiedzy a więc zdolności do przystosowania się do zmieniających się wymagań trudnego rynku pracy. Rada Programowa poparła stanowisko władz wydziału. Zespół oceniający uważa, iż wyniki te należy przyjmować z dużą rozważą i wiązać je z koncepcją kształcenia kierunku finanse i rachunkowość. Na podstawie analizy zakresu przedmiotów (treści i wymiaru godzinowego) interesariusze zewnętrzni uznają za szczególnie istotne dla wykonywanego zawodu trzy przedmioty, których zakres należy poszerzyć: Zaawansowana rachunkowość finansowa, Rachunkowość finansowa, Programy komputerowe w rachunkowości. Sugestie Rady Programowej również dotyczą poszerzenia „programów komputerowych w rachunkowości” poprzez wprowadzenie nowych programów specjalistycznych np. SAP, ORACLE.

W wyniku sugestii rady Programowej wprowadzono od roku akademickiego 2013/2014 zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych przedmiot: „Angielski w finansach i rachunkowości”. Badania ankietowe pozwoliły ustalić jakie są preferencje poszczególnych grup interesariuszy w zakresie efektów kształcenia a także przedmiotów kształcenia. Opinie te będą według deklaracji władz kierunku służyć doskonaleniu programu kształcenia. Opinie odnośnie stopnia przydatności poszczególnych efektów w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych potwierdzają założoną specyfikę kształcenia na analizowanej specjalności ‘Rachunkowość i podatki’ kierunku FiR.

Dodatkową szansę na nawiązanie kontaktu z nowo powstającymi podmiotami gospodarczymi, będącymi interesariuszami zewnętrznymi cennymi jest działający w ramach uczelni Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. Na wydziale funkcjonuje system badania karier zawodowych absolwentów w postaci ankiety internetowej, rozsyłanej do wszystkich absolwentów, którzy wcześniej wyrazili na to pisemną zgodę. Formularze zgody zbierane są przez dziekanaty od 2012 r. Kwestionariusz ankiety składa się z dwóch głównych segmentów. Pierwszy z nich dotyczy sytuacji zawodowej absolwenta, w drugim oceniane są umiejętności i kompetencje nabyte w czasie studiów. Uzyskane wyniki pozwolą dostosować treści i proces kształcenia do wymogów rynku pracy a także aktualizować ofertę studiów podyplomowych i szkoleń proponowanych absolwentom przez uczelnię (program kształcenia przez całe życie). We wrześniu bieżącego roku rozpoczęto na Wydziale szersze monitorowanie karier zawodowych pierwszych absolwentów, którzy uzyskali dyplom w okresie czerwiec – wrzesień 2013. Badanie ma charakter ankiety internetowej rozsyłanej drogą e-mailową do wszystkich absolwentów którzy wcześniej wyrazili zgodę na udział w badaniu. Główne cele badania to:

- wskazanie kierunków dających najszybsze zatrudnienie i najwyższe zarobki,
- określenie branż w jakich pracują absolwenci oraz czy jest to praca zgodna z ukończonym kierunkiem studiów,
- sprawdzenie jak długo absolwenci szukają pracy i gdzie ją znajdują,
- poznanie jakie umiejętności nabyte w czasie studiów okazują się być najbardziej przydatne na rynku pracy.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
Umiejętności	+	+	+/-	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+/-	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego – (ocena: *w pełni*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Struktura zarządzania kierunkiem studiów finanse i rachunkowość uwzględnia zasady wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na kierunku dokonywane są przeglądy programowe, weryfikacja efektów kształcenia, ocena kadry akademickiej. Wprowadzono działania doskonalące.

8.2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia aktywnie uczestniczy kadra akademicka, studenci oraz przedstawiciele rynku pracy którzy opiniowali efekty kształcenia oraz program studiów.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych	Nie dotyczy				
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
--	--	---	--	--	--

Kierunek *finanse i rachunkowość* ma pełne możliwości dalszego rozwoju z uwagi na zapotrzebowanie rynku pracy a także zainteresowanie kandydatów. Współpraca Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi pozwala na dostosowanie oferty kształcenia do oczekiwań rynku pracy. Wnikliwe analizy statystyczne prowadzonych badań ankietowych a także związków zachodzących między efektami kształcenia, wynikami z sesji egzaminacyjnych, rozkładu godzinowego przedmiotów dobrze identyfikują problemy wymagające rozwiązania jak i potwierdzają właściwe rozwiązania. Kierunek wymaga wzmocnienia w zakresie wspomagania narzędziami informatycznymi przedmiotów kierunkowych oraz specjalnościowych zorientowanych na problematykę rachunkowości i finansów.